

Zondagsschoolboekje

Titel: Pims vakantie in Drenthe

Auteur: Jacobina van der Velde

Illustrator: Corrie van der Baan

Uitgever: G.F. Callenbach, Nijkerk

Druk: 1

Jaar van uitgave: 1967

PIMS VAKANTIE IN DRENTHE

JACOBINA VAN DER VELDE

PIMS VAKANTIE IN DRENTHE

Met illustraties van Corrie van der Baan

UITGEVERIJ G. F. CALLENBACH NV. - NIJKERK

Hoofdstuk 1

Pim schopt tegen een steen, zo hard hij kan. De steen komt tegen de benen van een man die voor hem loopt. De man maakt verschrikt een sprongetje. Pim schrikt ook. Heeft de man gemerkt dat hij dat deed? Hij kijkt Pim boos aan. Pim maakt maar gauw dat hij weg komt.

Hoog in de toren begint het carillon te spelen.

Halféén al, denkt Pim. Moeder zal niet weten waar hij blijft. Als hij thuiskomt, zal ze wel tegen hem mopperen.

Pim is bijna nooit op tijd thuis als hij van school komt. Altijd is er wel iets op straat te zien. Soms loopt hij zo maar wat te slenteren of te dromen.

Maar nu zal hij toch voort moeten maken, anders is het eten op als hij thuiskomt. Hij moet dan weer met een lege maag naar school, net als de vorige week.

Toen had hij staan kijken hoe een auto uit de gracht werd opgehaald. Met een takel werd de wagen eruit getrokken. Boven het water bleef hij even druipend hangen en daarna draaide de takel de auto langzaam op de kant. Een heleboel mensen hadden erbij gestaan. Een man vertelde hoe het gebeurd was. Pim luisterde mee.

„Een dronken vent zat achter het stuur. Hij wilde langs de kant parkeren en reed natuurlijk pardoes de gracht in. Ja, hij is er nog uitgekomen. Ze hebben hem naar het ziekenhuis gebracht.” Pim was toen veel te laat thuis geweest. Zijn moeder was erg kwaad.

„Hé, daar heb je meneer ook nog. Je denkt zeker dat je in een

7

Voor Reinoud

hotel woont, waar iedereen zo laat kan komen als hij wil. Nou, dan heb je het mis, hoor. De tafel is afgeruimd. Je krijgt niets meer.”

Hoe Pim ook zeurde, moeder was onverbiddelijk. Hij kreeg niets. De geur van het warme eten hing nog in de keuken. Hij werd haast misselijk van de honger.

Toen moeder even uit de keuken was, had hij gauw een stuk brood uit de trommel gepakt. Er lag ook nog een stuk ontbijtkoek. Dat had hij vlug onder zijn jas gestopt en was de deur uitgegaan.

Buiten had hij het opgegeten. De koek was lekker, maar het droge brood kon hij er niet door krijgen.

Pim loopt nu op een holletje, bang dat hij straks weer geen eten zal krijgen.

Als hij thuiskomt, moppert moeder echter niet.

Pim gaat gauw aan tafel zitten. Moeder en de beide zusjes eten al. Moeder schept zijn bord vol aardappelen en groente en doet er wat jus bij. Vlees is er vandaag niet. Sinds vader twee jaar geleden bij een auto-ongeluk om het leven kwam, hebben ze heel zuinig moeten leven.

Ze wonen nu ook in een ander huis. Het is maar klein, een woonkamer, twee slaapkamers en een keuken. Achter het huis is een klein binnenplaatsje. Er komt nooit zon. Het ligt ingepakt tussen hoge huizen en een oud pakhuis.

Moeder is blij met het huis.

„Het is tenminste beneden en de huur is lang zo hoog niet als in het andere huis.”

Pim vindt het niet fijn. Boven hen wonen nog drie gezinnen. Altijd is er gestamp van voeten boven hun hoofd of komt er lawaaiërige muziek uit één van de openstaande ramen.

Het binnenplaatsje is somber en stoffig. Vaak druipet het er van de was van de bovenburen.

Nee, Pim is niet graag thuis. Zijn moeder is vaak weg naar haar

9

werkhuisen. Als ze thuis is, heeft ze het druk en kan de kinderen niet om haar heen verdragen. Elly, zijn zusje van negen, moet moeder dan helpen.

Pim wordt dikwijls weggestuurd met zijn zesjarig zusje om een boodschap te doen. Pim wordt binnenkort elf.

Zwijgend wordt er gegeten. Als ze klaar zijn en gebeden hebben, wil Pim maken dat hij weg komt. Maar moeder houdt hem tegen.

„Pim,” roept ze. „Ik moet je nog wat zeggen. Vanmorgen is hier een mevrouw geweest. Eén van 't sociale werk. Ze kwam vragen of jij in de vakantie een maand naar Drenthe wou.”

„Ik een maand naar Drenthe wou?” echoot Pim. „Ik in de vakantie weg? Een maand lang? Naar wie? Hoe kan dat?” De vragen rollen achter elkaar uit zijn mond. Hij kijkt moeder niet-begrijpend aan.

Moeder wijst op een stoel. Zelf gaat ze ook zitten.

„Ja, een tijdje geleden kwam die mevrouw hier ook eens. Ze vroeg hoeveel kinderen hier waren, of ze gezond waren en nog een heleboel meer. Ook vroeg ze of jullie met vakantie gingen. Ik heb haar verteld dat jullie nooit wat mankeerde, maar dat jij erg lang en mager werd en dat de schoolarts gezegd had dat je veel frisse lucht moest hebben en goed moest eten. Het was wel een aardig mens. Ze wilde nog proberen om wat meer geld voor ons los te krijgen van sociale zaken. Vanmorgen kwam ze weer en ze vroeg toen of jij naar Drenthe mocht in de vakantie. Nu, ik vind dat je maar moest gaan. Hier in de stad verveel je je toch en voer je niets dan kattenkwaad uit.”

„Vervelen? Ik me vervelen? Ik verveel me nooit. En ik wil ook niet naar Drenthe. Ik ken daar niemand. Ja, dáár zou ik mij vervelen! En naar wie moet ik dan wel?”

„Je gaat op een boerderij logeren, ergens in de buurt van Schoonoord. Waar dat precies ligt, weet ik ook niet. Ergens in Drenthe in ieder geval. Vandaag over een week ga je al weg.

10

aan gezet, zodat hij hem goed in de gaten kan houden.

De lessen beginnen. Eerst hebben ze lezen.

Pim kan zijn gedachten er niet bij houden. Steeds weer moet hij eraan denken dat hij met vakantie gaat. Helemaal naar Drenthe nog wel. Hij kent de mensen daar niet eens. Naar een boerderij, heeft moeder gezegd. Ba, denkt Pim. Op een boerderij stinkt het altijd. En wat moet ik de hele dag op een boerderij doen? Ik verveel me vast dood. Kon Koos maar mee! Samen zouden ze wel wat verzinnen.

„Pim, ga jij eens verder,” klinkt onverwacht meester Verburg's stem.

Pim schrikt. Hij heeft helemaal niet opgelet. Hij weet niet waar het is. Gauw kijkt hij in zijn boek. Waar ging het over, waar moet hij verder lezen?

Meester zegt: „Pimmetje van der Linden, weet jij niet waar het is?”

Pim bloost en zegt niets.

De meester pakt zijn krijtje en zet op het bord P. v. d. L.

Pim weet wat dat betekent. Blijven om vier uur.

De meester geeft een ander kind de beurt. Henk, naast hem, wijst aan waar het is. Pim heeft niet eens de goede bladzijde voor zich!

Hij probeert nu beter op te letten, want als hij weer een beurt krijgt en hij weet het weer niet. . .

Ik hoop dat Koos op me wacht na schooltijd, denkt hij. Hij wil zo graag aan Koos vertellen over de vakantie. Hij moet er met iemand over praten. Nog een week en dan is het al zover.

Niet aan denken, zegt hij tegen zichzelf. Opletten, anders weet je straks weer niet waar het is.

Eindelijk is de leesles afgelopen. Dan hebben ze geschiedenis. Meester gaat vertellen. Het is muisstil in de klas. Iedereen luistert aandachtig. Ook Pim. Voor een poosje is hij de vakantie vergeten.

12

En ga nu maar gauw naar school, anders kom je nog te laat. Ik moet ook opschieten, want ik moet op tijd bij mevrouw Zwartjes zijn.”

Ze geeft Pim geen kans nog meer te vragen en daarom gaat hij maar de deur uit.

In gedachten loopt Pim naar school. Hij, Pimmetje van der Linden, met vakantie naar Drenthe! Terwijl hij nog wel gedacht had de hele vakantie in Amsterdam te zullen blijven. Vervelen zou hij zich vast niet. Als hij vrij was, ging hij vaak naar het Waterlooplein. Tussen die oude rommel was altijd wel wat te beleven. Samen met Koos trok hij er dan op uit. Ze zwierven de hele stad door. Soms hielpen ze de kruidenier op de hoek met boodschappen wegbrengen. Als ze de hele middag geholpen hadden, kregen ze elk een kwartje. Op regenachtige dagen zat hij meestal thuis te tekenen. Pim houdt van tekenen. Op school is hij de beste van de klas. Hij kan dat beter dan taal en aardrijkskunde. Daar heeft hij een hekel aan.

Rekenen en geschiedenis vindt hij fijn. De meester kan zo mooi vertellen! Als hij de tachtigjarige oorlog behandelt en de spannende veldtochten van Maurits en Frederik Hendrik, dan luistert hij gebloeid. Je kunt dan wel een speld horen vallen in de klas.

Als Pim bij de school is, komt Koos juist van de andere kant de hoek om hollen. Samen lopen ze vlug het plein op. De bel is gegaan. De kinderen staan al in de rij.

Pim zegt nog gauw tegen Koos: „Jô, ik ga met vakantie naar Drenthe.”

„Wat zeg je? Ga jij uit in de vakantie?”

Pim knikt, maar heeft geen gelegenheid Koos verder op de hoogte te stellen. Meester Verburg wil geen gepraat horen als ze de klas ingaan. Wie wel praat, moet schoolblijven. Meester is erg streng. De jongens gaan zwijgend zitten.

Pim zit een paar banken achter Koos. Koos is een eeuwige draaitol en een grote kletskaus. De meester heeft hem helemaal voor-

11

Het is vier uur. Meester Verburg brengt de kinderen naar buiten. Pim blijft alleen in de klas achter.

Wat ziet de klas er toch anders uit wanneer je alleen bent! De grote, lege ruimte geeft hem een gevoel van eenzaamheid. Ik hoop maar dat Koos op mij wacht, denkt hij.

De meester komt binnen en zegt: „Pak je leesboek maar en ga lezen. Je moet de verloren tijd inhalen.”

Pim denkt: Zal ik 't hem zeggen dat ik naar Drenthe moet met vakantie?

Hij kijkt eens schuin naar de meester. Dit zit nu schriften na te kijken. Hij let niet op Pim.

Pim durft eigenlijk ook niet zo maar wat te zeggen. Hij houdt zijn mond en begint te lezen.

Na een poosje zegt de meester: „Pim, je kunt gaan. Zul je morgen beter opletten?”

„Ja meester,” zegt Pim, en haast zich naar buiten.

Gelukkig staat Koos op hem te wachten. Hij leunt tegen het hek. Alle kinderen zijn al weg. Koos draait zich om als hij de schooldeur met een klap hoort dichtslaan.

„Hè, hè, kom je nog eens een keertje. Het is al kwart over vier. Zeg, vertel me nou eens, waar had je het voor schooltijd over? Ga jij uit in de vakantie?”

„Ja,” zegt Pim. „Ik ga een maand naar een boerderij in Drenthe.” „Ik wist niet dat jij familie had in Drenthe. Gaan je moeder en je zusjes ook mee?”

„Nee jô. Ik moet alleen naar wildvreemde mensen. Ik vind het helemaal niet fijn. 'k Zou veel liever hier blijven.”

„Nou, dan zeg je dat toch tegen je moeder. Je gaat gewoon niet.” „Moeder zegt dat ik moet. Het is erg gezond. Kon jij maar mee, Koos. Nu verveel ik me vast stierlijk.”

Pims gezicht staat somber. Koos ziet het wel. Hij probeert Pim wat op te vrolijken.

„Jô, je kent de mensen daar gauw genoeg. Misschien hebben ze

13

daar op de boerderij ook wel kinderen. Er zijn vast wel paarden. Moet je vragen of jij daarop rijden mag. Je moet mij een kaart sturen, hoor, met je adres. Dan kan ik je ook een kaart terugsturen. Ik zal je schrijven."

Het lukt Koos niet om Pims sombere bui te verdrijven.

Dan zegt hij opeens: „Kijk, daar staat een groentekar. Zullen we een appeltje pikken?"

Zonder verder iets te zeggen, zetten de jongens het op een lopen. Ze doen tikkertje. Als ze vlak bij de groentekar zijn, tikt Pim Koos net. Tegelijk doen ze een graai in een kist grote, lekkere appels. De groenteman heeft niets gezien. Hij staat bij een klant aan de deur. Ze rennen nog een eindje door en staan dan hijgend stil. Ze lachen tegen elkaar.

„t Is weer gelukt, hè!"

Gretig happen ze in de appel. Heerlijk!

„Wat een lekkere, hè?" zegt Koos.

„Mijn moeder koopt nooit van die lekkere. Die zijn te duur. Maar wij eten ze voor niets."

Hij neemt nog een grote hap. Ze denken er niet eens meer bij dat het helemaal verkeerd is wat ze deden. Ze doen dit spelletje wel vaker.

Pim gaat met Koos mee naar huis. Zijn moeder zal nog wel niet thuis zijn. Elly en Ans gaan altijd naar een buurvrouw als moeder er nog niet is wanneer ze uit school komen. Pim gaat dan meestal maar mee naar Koos' huis.

14

Als ze aan tafel zitten, wil Pim moeder vragen over Drenthe. Maar ze zegt: „Wacht maar tot de meisjes in bed liggen."

Pim gaat bij de tafel zitten tekenen tot moeder binnenkomt. Ze heeft het theemadje en een paar kopjes meegenomen uit de keuken. Die zet ze nu op een hoekje van de tafel. Moeder knipt de schemerlamp aan. Het begint al wat donker te worden. Ze neemt wat verstellwerk en gaat tegenover Pim zitten.

„Ja Pim, nu kunnen we het eens rustig over de vakantie hebben." Pim laat dadelijk zijn potlood rusten en kijkt moeder gespannen en ietwat angstig aan.

„Zoals ik je verteld heb, mag jij naar Drenthe met vakantie."

„Moeder," valt Pim haar in de rede. „Ik wil helemaal niet graag weg in de vakantie. Ik ken die mensen daar helemaal niet. Mag ik niet gewoon in Amsterdam blijven? Ik zal heus niet stout zijn en ik wil altijd wel op Elly en Ans passen als u werken moet. Toe moeder, ik..."

Moeder glimlacht en zegt: „Nu moet je eerst eens luisteren. Vandaag over een week vertrekt hier uit Amsterdam een hele bus vol kinderen. Die komen allemaal uit gezinnen die het op de een of andere manier moeilijk hebben. Die kinderen zouden anders ook niet met vakantie gaan. Nu hebben gezinnen in Drenthe aangeboden een of meer kinderen tijdens de vakantie in huis te nemen. Die mensen daar zijn erg vriendelijk en gastvrij. Je zult het er ook vast fijn vinden. Je kunt de hele dag buiten spelen. Je kunt in de bossen wandelen of zo maar de hei opgaan. Je krijgt vast verse melk, zo van de koe. Je zult er gezond en sterk worden. Het gezin waar je naar toe gaat, heet Woelders. De boerderij heet: De zonnehoek. Ze ligt vlak bij Schoonoord. Als jij in Schoonoord bent, in de vakantie, hoef ik me niet voortdurend af te vragen wat jij uitvoert. Als je de hele dag maar wat rondzwerft, leer je niet veel goeds."

Pim ziet wel aan moeders gezicht dat hij niet hoeft te proberen

16

Hoofdstuk 2

Als moeder thuiskomt, ziet ze Pim, Elly en Ans in de straat spelen. Gelukkig, denkt ze. Pim is er ook al. Ik zal gauw voor het eten gaan zorgen. Het is alweer laat.

Ze vindt het vervelend dat ze niet thuis kan zijn als de kinderen uit school komen. De kinderen komen veel te kort nu hun vader er niet meer is. Fijn dat Pim nu weggaat in de vakantie. Dan hoeft ze zich over hem tenminste geen zorgen te maken. Als hij de hele dag bij huis zou lopen, zou hij maar allerlei kattenkwaad uithalen. Zelf is ze vaak weg. Ze kan dan ook geen oogje in 't zeil houden.

Ze zal proberen in de vakantie een paar dagen vrij te maken. Dan kan ze nog eens uit met Elly en Ans. Naar de dierentuin bijvoorbeeld. Of naar Zandvoort, als het goed weer is.

Het water kookt. Ze zal gauw thee zetten en brood snijden.

Ans komt binnen. Ze huilt vreselijk.

„Wat is er aan de hand?" vraagt moeder.

Ans wijst op haar knie. De knie is erg vuil en er komen kleine, rode druppeltjes bloed uit.

„O, een beetje geschaafd. Ik zal je knie wel even wassen. Houd nu eerst maar eens op met huilen. Zo erg is het niet, hoor."

Moeder kent haar jongste. Bij het minste of geringste zet Ans een keel op.

Elly en Pim komen nu ook binnen.

„Moeten we al eten, moeder?"

„Ja jongens, handen wassen en aan tafel komen. Pim, zet jij de radio even uit. Dan kunnen we bidden."

15

moeder over te halen om toch in Amsterdam te mogen blijven.

„Hebben ze bij Woelders ook kinderen, moeder?"

„Dat weet ik niet, jò."

Pim heeft een beetje een raar gevoel in zijn maag. Hij ziet zichzelf daar al op de boerderij. Hij hoopt maar dat hij geen heimwee krijgt en dat de mensen er aardig zijn.

Dan zegt moeder: „Je bent morgenmiddag vrij van school. We moeten dan samen maar eens de stad in. Je hebt eigenlijk nog een nieuwe blouse en broek nodig voor je weggaat."

Pims ogen lichten op. Fijn, hij krijgt nieuwe kleren. Dat gebeurt niet zo dikwijls. Maar dan kijkt hij moeder wat bezorgd aan en vraagt: „Kan dat wel, moeder? Het hoeft echt niet, hoor. Ik kan het nog best met mijn oude doen."

Moeder streelt hem eens over zijn haar, terwijl ze opstaat om thee in te schenken.

„Ja hoor," zegt ze dan luchtig. „Ik wil dat je zo goed mogelijk voor de dag komt. Alsjeblieft, je thee."

Pim ziet de rimpel niet die er in moeders voorhoofd staat. Moeder trekt altijd een rimpel als ze diep nadenkt.

Pim heeft eigenlijk wel gelijk wat die kleren betreft. Ze zal het geld eerst maar uit de kolenspaarpot nemen. Gelukkig is het nog geen winter.

17

Hoofdstuk 3

Als Pim woensdagmiddag uit school komt, rent hij gauw naar huis, omdat ze boodschappen moeten doen. Moeder wil niet zo laat gaan. Dat vindt Pim ook wel fijn, want dan kan hij na het winkelen nog een poos naar Koos gaan, om te spelen. Hij komt gelijk met zijn zusjes thuis. Moeder staat nog aan het aanrecht sla klaar te maken. Hij helpt gauw samen met Elly de tafel dekken. Elly kijkt Pim aan en zegt dan: „Jij gaat fijn uit, hè, in de vakantie. Ik wou dat ik ook mee mocht. Heerlijk, jò. Je kunt dan de hele dag buiten in de bossen spelen. Wij gaan misschien wel met moeder een keertje naar Artis in de vakantie.” „Aan tafel, jongens,” zegt moeder, als ze binnenkomt met de aardappelen en de sla. „Ha, heerlijk,” juicht kleine Ans. „Kleine hongerlap, heb je zo’n trek?” lacht moeder.

Na het eten wassen Elly en Pim de vaat. Ans helpt opruimen. Ze zingen samen een versje dat ze op school geleerd hebben. „Faria, Faria,” galmt Elly’s hoge stem. „Faria, Faria,” bromt Pim. Ans komt telkens een woordje achteraan. Moeder hoort het. Ze ruimt de kamer nog even op. Ze moet om het drielal lachen. Dan zet Elly een nieuw lied in. „Door de bossen, door de heide,” zingt ze. Pim en Ans zwijgen. Ze kennen dat versje niet. Opeens houdt Elly halverwege een

18

passen moet.

Als Pim de kleedkamer uitkomt, voelt hij zich nogal opgelaten. Hij heeft het gevoel dat iedereen naar hem kijkt. Hij loopt met stuntelige passen naar moeder en trekt al maar malle gezichten naar zijn zusjes. Dan draait hij op zijn hakken rond en vraagt met een hoge stem: „En dames, hoe vinden jullie me?”

De meisjes gieren het uit van de lach.

Moeder zegt vermanend: „Kalm aan, Pim. De broek zit goed, hè. Houd hem nog maar even aan, dan kunnen we er nog een blouse bij uitzoeken.”

Pim gehoorzaamt gedwee. Gelukkig zijn ze nu gauw klaar en kunnen ze naar buiten.

„Oef, wat warm daarbinnen,” puft Pim. „Wat zou ik graag een ijsje lusten.”

„Hè ja, mam,” zeggen Elly en Ans tegelijk. „Toe, moeder. Voor deze ene keer, moeder.”

Even kijkt moeder bedenkelijk. Maar dan zegt ze toch: „Voor deze ene keer dan. We gaan ook niet iedere week zo gezellig samen winkelen.” Ze geeft hun elk een dubbeltje.

Even later lopen ze met glunderende gezichten heerlijk te smullen van hun ijsco.

20

zin op. „Jò,” zegt ze, „door de bossen, door de heide, dat kun jij volgende week ook zingen.”

„Ja,” zegt Pim. „Ik hoop dat ze op de boerderij ook kinderen hebben en dat we er dan samen op uit kunnen trekken.”

Hij krijgt zo waar wat meer zin in de vakantie.

Ze zijn klaar met de vaat. Moeder heeft een andere jurk aangetrokken en komt uit de slaapkamer. Ze vraagt: „Zijn jullie klaar? Dan kunnen we gaan. Ans, trek jij nog even je vestje aan?”

Het is niet ver naar de grote winkels. Moeder en Ans lopen voorop. Elly en Pim lopen achter hen.

Moeder blijft voor een grote winkel staan.

„We moeten hier maar eens gaan kijken. Ik denk dat ze hier wel iets geschikts hebben.”

Achter elkaar gaan ze door de grote draaideur.

Op de benedenverdieping worden damesjurken en -mantels verkocht. Ze moeten voor kleren voor Pim naar de tweede etage.

„We gaan met de lift, hè mam,” roept Elly.

Het is druk in de winkel. Moeder drukt de kinderen op het hart in haar buurt te blijven. Anders is ze hen zo kwijt.

De lift komt er juist aan. Ze kunnen er dadelijk in. Ans pakt moeders hand. Ze vindt het altijd een beetje eng in de lift.

„Tweede etage, heren- en jongenskleding,” zegt de liftboy.

„Ja,” zegt moeder.

De deuren gaan open en ze staan op de tweede etage.

Moeder kijkt eens rond en zegt: „Die kant maar op, jongens.”

Ze lopen achter moeder aan. Moeder schiet dadelijk op een verkoper af en vraagt: „Kunt u ons helpen? We zoeken voor hem een shirt en een broek.” Ze wijst daarbij op Pim.

„Kijkt u hier maar eens, mevrouw.”

Nu begint het keuren en passen. Als moeder een broek naar haar zin gevonden heeft, zegt ze tegen Pim dat hij hem maar eens

19

Hoofdstuk 4

Eindelijk, eindelijk, is het dan zover. Vandaag gaat Pim naar Drenthe.

Gisteravond, toen Pim al in bed lag, heeft moeder zijn koffer ingepakt. Pim hoorde haar bezig. Hij kon niet in slaap komen. Iedere keer moest hij weer aan de grote reis van morgen denken. Voorzichtig, om zijn zusjes niet wakker te maken, is hij toen uit bed gegaan. Naar moeder in de kamer.

„Jongen toch, je laat me schrikken,” zei moeder.

Ze was juist klaar met pakken.

De kleren die hij op de reis aan moest hebben, lagen netjes op een stapeltje op de stoel. Zijn schoenen had moeder extra glimmend gepoetst.

„Moeder, ik kan niet slapen. Het is zo warm in bed.”

Moeder keek hem eens aan en vroeg: „Of maak je je zorgen over morgen?”

„Nee hoor,” antwoordde Pim vlug.

Hij wilde er niet voor uitkomen dat het onbekende hem wat angstig maakte.

„Moeder, mag ik mijn schetsboek en mijn potloden ook mee hebben?”

„Jawel, pak ze maar even. Dan zal ik eens zien of ze er nog bij in kunnen. De koffer is anders al aardig vol. En ga dan maar gauw weer naar bed, anders ben je morgen lang niet uitgeslapen. Je zult nog in de bus in slaap vallen.”

Pim lachte.

Toen hij later eindelijk in slaap viel, droomde hij van grote

21

bossen en uitgestrekte heidevelden.

Pim moet om tien uur bij 't Centraal Station zijn. Moeder zal hem naar de bus brengen.

Elly en Ans gaan ook mee om Pim uitgeleide te doen.

Pim is zo opgewonden en ongeduldig. Hij kan bij 't ontbijt nauwelijks een hap door zijn keel krijgen.

Hè, wat treuzelt Ans toch weer! Ziet moeder dat nu niet?

„Moeder, Ans zeurt zo. Laat ze eens wat opschieten. Straks is mijn bus nog weg,” zegt hij.

22

Ja hoor, daar is de bus. „Gereserveerd” staat er voorop. Vlak bij hen houdt de bus stil.

De chauffeur springt op het trottoir. „Kom er maar in,” roept hij. De kinderen verdringen zich om de ingang.

Pim geeft nog gauw zijn moeder een zoen, zwaait naar Koos en zijn zusjes en stapt dan in de bus. Hij gaat fijn achterin zitten. Kun je alles goed zien en daar wip je telkens een eind omhoog als de bus over een bobbel in de straat rijdt.

De chauffeur, geholpen door een paar vaders, bergt de koffers in de grote kofferruimte onder de bus. Er komt een meneer voor in de bus staan. Hij leest alle namen van de kinderen op.

„Wie zijn naam hoort, roept maar „ja.”

Ze zijn er allemaal.

„Nou jongens, dan kunnen we rijden,” zegt de man.

„Hoera,” roept een grote jongen vooraan.

Daar gaat de bus.

De kinderen zwaaien opgewonden naar de achterblijvers.

Daag, daag, daag.

Pim zwaait naar moeder en de anderen.

„Tot ziens,” schreeuwt hij, zo hard hij kan. Moeder verstaat het niet en zwaait terug.

Een hoek om en dan zijn de achterblijvers uit het gezicht verdwenen. Het wordt opeens veel stiller in de bus.

Pim moet een keer flink slikken. Hij heeft een brok in zijn keel. Een maand lang zal hij hen niet zien. Een maand lang gaat hij naar vreemde mensen.

Hij is toch zo benieuwd hoe het daar zal zijn. Zullen het aardige mensen zijn? Zal het een grote boerderij zijn? Zullen ze ook paarden hebben? Zijn gedachten worden zo door dit alles in beslag genomen, dat hij niet eens merkt dat de bus Amsterdam al verlaten heeft en op de grote rijksweg zijn snelheid verhoogt.

24

„Ach wat, jò, we hebben nog tijd in overvloed. Het is nog geen halfnegen. Als we om halftien weggaan, komen we nog op tijd, hoor.”

Hij kan haast niet wachten.

Eindelijk zegt moeder: „Kom kinderen. We gaan weg. Ik zal de koffer wel achter op de fiets zetten. Hij is veel te zwaar om te dragen.”

Buiten schijnt de zon vrolijk. Er waait een zacht windje.

„Lekker weer om te reizen,” vindt moeder. „Het is mooi, helder weer en de wind maakt dat het niet te heet zal worden in de bus.”

Als ze bij de achteruitgang van het Centraal Station komen, staan er al enkele kinderen met hun ouders, broers of zusjes, die hen weg zullen brengen, te wachten.

Moeder knoopt direct een praatje aan met een van de moeders. Pim staat er een beetje verloren bij. Hij kijkt eens naar de kinderen die meegaan. Je kunt ze gemakkelijk herkennen. Ieder kind dat naar Drenthe gaat, heeft een vierkant wit kartonnetje op zijn jas of vest gespeld. Daar staat op hoe het heet en naar wie het gaat.

Pim heeft ook een kartonnetje op zijn jas. „Pim van der Linden, Amsterdam, naar A. Woelders, De zonnehoek, Schoonoord”.

Opeens krijgt Pim een klap op zijn schouder. Met een ruk draait hij zich om. Daar is Koos.

„Ik kom je uitzwaaïen, jò. Pim, wat zal ik je missen! Je blijft ook zo lang weg. Je moet schrijven, hoor! Gaan al die kinderen mee? Hé zeg, laat eens kijken wat jij daar op je jas hebt.”

Koos ratelt aan één stuk door. Pim kan er nauwelijks tussen komen. Dan diept Koos een reep chocolade uit zijn broekzak.

„Hier Pim, van mijn moeder. Voor onderweg.”

De chocolade voelt al wat zacht aan. Ze zou nog smelten in Koos' broekzak.

„De bus, de bus,” roepen plotseling de kinderen in koor.

23

Hoofdstuk 5

Mevrouw Woelders is druk aan het ramen zemen. Ze wil vandaag vroeg klaar zijn. Ze krijgt vanmiddag immers een logeetje. Wat zal het voor een jochie zijn? denkt ze. Zal het zo'n echt bleekneusje wezen?

Mevrouw van de dominee is bij hen wezen vragen of ze in de vakantie niet een kind uit Amsterdam wilden hebben.

Lang heeft ze er niet over hoeven denken.

„Och, jawel hoor. Als het kan het liefst een jongen. Dan heeft Geert ook een speelmakker in de vakantie.”

En vanmiddag is het zover dat die jongen — Pim van der Linden — zal komen.

Ziezo, de ramen zijn klaar. Nu het straatje bij de deur nog even schrobben. Ze loopt met de lege emmer naar de kraan aan de buitenkant van het huis. Als de emmer vol is, begint ze hard te schrobben.

Daar komt Geert aanhollen. „Moeder, hoe laat is het? Hebt u al thee?”

„Nee Geert, over een uurtje kan onze logé er al zijn. We zullen maar wachten met theedrinken tot hij er is. Ga je ook mee hem halen?”

„Joe,” roept Geert, terwijl hij naar binnen loopt.

Hij heeft dorst. Hij neemt een glas heerlijk koud water.

Hij is voor zijn vader naar Schoonoord geweest, naar de smid. Schoonoord is ruim een kwartier fietsen.

Moeder komt binnen en zegt: „Ik ga me even wat opknappen, hoor. Zet jij mijn fiets vast klaar?”

25

Geert doet wat zijn moeder hem vraagt en gaat dan buiten in het gras op haar liggen wachten.

Ik hoop maar dat het een leuke knul is, die Pim, denkt hij, dan kunnen we samen fijn spelen.

Geert gaat niet uit in de vakantie. Waar zou hij ook naar toe moeten? Zijn familie woont hier allemaal in de buurt. Geert vindt het trouwens niet erg om thuis te blijven. De omgeving is hier immers prachtig.

Hun boerderij ligt vrij dicht aan de weg. Een klein zandweggetje leidt ernaar toe. Aan de overkant van de grote verkeersweg zijn allemaal bossen, waar je uren kunt dwalen zonder een mens te zien.

Geert gaat er vaak naar toe. Ook gaat hij dikwijls de hei op. Daar kun je gemakkelijk komen als je het bospad volgt. Aan de rand van de heide is het grote hunebed.

„Geert, Geert, waar ben je? Kom jô.”

Samen fietsen ze naar Schoonoord. De bus zal om ongeveer halfvier bij de kerk zijn.

Als ze daar komen, zien ze al veel mensen staan wachten. Ze zetten hun fiets tegen de kerkmuur en gaan er ook bij staan.

Mevrouw van de dominee komt naar hen toe. Ze heeft een groot vel papier in haar hand. Ze kijkt erop en zegt dan: „U komt voor Pim van der Linden, nietwaar? Fijn! Ze zullen wel gauw komen. Als de bus op tijd is, kunnen ze er over een minuut of vijf zijn.”

Ze haast zich weer naar andere nieuwkomers.

Kijk, daar is de bus al.

De kinderen stappen, wat stijf van het zitten, uit.

Geert kijkt nieuwsgierig naar de kinderen. Welk kind zal nu bij hen komen? Hij probeert de namen te lezen van de kaartjes op de jassen. Hij heeft Pim nog niet kunnen ontdekken.

De leider is ook uit de bus gestapt en gaat naar de domineesvrouw. Hij begint de namen af te roepen en de domineesvrouw

brengt de kinderen naar de wachtenden.

„Pim van der Linden,” klinkt het nu.

Geert ziet een jongen met blond stekeltjeshaar naar voren komen. De domineesvrouw brengt hem bij moeder.

„Zo, jij bent Pim dus. Ik ben mevrouw Woelders. Kijk, dit is onze Geert. Met hem kun je fijn spelen. Heb je ook een koffer of zo bij je?”

„Ja mevrouw, daar staat hij.”

„Nu Pim, dan zullen we eens naar de boerderij gaan. Jij mag wel bij mij achter op de fiets. Geert zal dan de koffer wel nemen.”

„Ja mevrouw.”

Hij gaat bij de boerin achterop zitten.

Geert rijdt achter hen, met de koffer. De weg is vrij druk in de vakantietijd. Moeder vindt dat ze daarom maar achter elkaar moeten rijden.

Pim kijkt eens achterom naar Geert. Geert trekt een paar malle gezichten. Pim lacht terug.

Geert lijkt hem wel een leuke jongen. De boerin is ook wel aardig. Hij is blij dat Geert er is. Hij heeft nu tenminste iemand met wie hij kan spelen.

„Heb je een goede reis gehad, Pim?” vraagt mevrouw Woelders.

„Ja mevrouw. We zijn vanmorgen om tien uur weggegaan. Onderweg hebben we ergens gegeten. We mochten toen nog even in de speeltuin ook.”

„Nou, ik vind het fijn dat je er bent. Kijk, dáár, links van de weg, is onze boerderij.”

Pim ziet de oude boerderij. Alleen de voorgevel is nieuw. Ook lijkt het wel of er pas een nieuw rieten dak op het huis gekomen is. Dat zal dus zijn thuis zijn. Een hele maand lang.

Hoofdstuk 6

Geerts moeder heeft vlug thee gezet. „Wil je er wat melk in, Pim?” vraagt ze.

„Nee mevrouw, dank u,” zegt Pim.

„Goed. Pim, zeg maar tante Truus tegen me, hoor. Dat klinkt veel gezelliger dan mevrouw. Lust je wel een stukje boterkoek? Die heb ik zelf gebakken.”

„Jawel... eh... tante Truus.”

Dat tante Truus klinkt hem nog wat vreemd in de oren. Hij kijkt eens naar tante Truus. Ze is heel groot en slank. Haar haar wordt al wat grijs. Ze heeft mooie blauwe ogen. Ze draagt een gebloemde jurk en heeft een donkere schort voor.

Geert lijkt op haar. Geert is ook slank. Hij heeft een blonde krullebol en rode wangen. Als hij lacht, krijgt hij kuiltjes in zijn wangen. Hoe oud zou Geert zijn? denkt hij. Geert is wel groter dan hij.

De jongens zeggen niet veel. Ze moeten nog wat aan elkaar wennen.

Tante Truus merkt het wel. Ze stuurt hen daarom naar buiten.

„Geert, laat jij Pim eens wat van de boerderij zien. Kijk meteen even of er appels onder de bomen liggen. Ik kan dan appelmoes maken voor straks bij het eten.”

Samen gaan de jongens naar buiten.

„Kom Pim, dan gaan we eerst maar de appels opzoeken voor moeder.”

Achter het huis staan een heleboel vruchtbomen. Vooraan staat een laag pruimeboompje.

„Kijk, jô, er hangen al een paar rijpe pruimen aan. Ik zal proberen ze eraf te plukken.”

Als Geert op zijn tenen gaat staan, kan hij net de tak naar zich toe halen. Hij schudt eens flink en er vallen drie, vier dikke gele pruimen naar beneden. Geert geeft er Pim ook twee van.

„Lekker,” zegt Pim.

„Heb jij nog meer broers of zusjes?” vraagt hij.

„Ja, ik heb nog een broer, Willem, die is in dienst. Zondag is hij thuis geweest. Over twee weken komt hij weer. Misschien hoeft hij dan niet direct terug, maar mag hij een maand of langer thuisblijven om vader te helpen bij de oogst. Ik heb ook nog een zus. Janny heet ze. Ze is getrouwd en woont op een boerderij even voorbij Schoonoord. Misschien komt ze zondag nog wel met de kleine Hans. Heb jij ook nog broertjes of zusjes?”

„Ja, ik heb twee zusjes. Ans en Elly. Ze zijn allebei jonger dan ik.”

„Hoeveel jaar ben jij?” wil Geert weten.

„Ik word 30 augustus elf. En jij?”

„Ik ben twaalf,” zegt Geert. „Ik ga na de vakantie naar de landbouwschool. Ik wil later boer worden, net als mijn vader. Wat wil jij worden?”

„Ik? Ik weet het nog niet. Ik zit nu nog op de lagere school. Ik ben juist overgegaan naar de zesde klas. Ik denk dat ik volgend jaar naar de technische school ga.”

Geert heeft een emmer meegenomen. Daar gooien ze nu de valappels in. Samen dragen ze die naar huis. Moeder ziet hen door het keukenraam aankomen.

Die hebben elkaar al gevonden, denkt ze.

Als Geert de appels in de keuken heeft gebracht, zegt hij: „Ik zal je onze kleine biggetjes eens laten zien. Kom maar.”

Op zij van het huis zijn de hokken voor de varkens.

Het lijkt net een smal, laag huis. Er zit een rieten dak op.

Geert opent voorzichtig het bovenste gedeelte van een deur.

Pims ogen moeten even wennen aan het schemerige licht binnen, maar dan ziet hij een groot varken. Ze ligt op haar zij. Een heleboel kleine roze biggetjes liggen tegen de buik van het moeder-varken.

„Kijk,” zegt Geert. „Dit varken heeft een week geleden tien biggetjes gekregen. Wat zijn ze nog klein, hè.”

Pim kijkt naar de over elkaar kruipende biggen. Wat zijn ze mooi roze en schoon. Veel mooier dan het grote varken, denkt hij. Een van de kleine varkentjes besnuffelt de snuit van de oude. „Kijk, zie je dat?” vraagt Geert. „Dat kleine biggetje bedankt zijn moeder voor het drinken. Als de biggen gedronken hebben, gaat dat biggetje altijd naar haar toe en snuffelt dan aan haar kop. Het is dan ook het lievelingsdier van het oude varken. Als een varken biggen heeft, is er altijd eentje bij die dat doet. Mijn vader heeft me dat verteld. Vind je ze niet lief, die roze gevalletjes?”

Ja, Pim kan er maar niet genoeg naar kijken. Hij heeft nog nooit kleine biggetjes gezien. Wat zijn ze mooi!

Geert leidt Pim de hele boerderij rond. Alles laat hij hem zien. Als ze weer binnenkomen, is Geerts moeder al aan het tafeldekken.

„We gaan zo eten,” zegt tante Truus. „Heb je al honger, Pim?” „Ja, wel een beetje, tante Truus. Het ruikt hier ook zo lekker,” lacht Pim dan.

„Als vader er is, kunnen we beginnen, hoor.”

Even later komt de boer al binnen. Hij is een grote fors gebouwde man. Zijn haar is heel donker. Hij heeft zware, zwarte wenkbrauwen. Dat geeft zijn gezicht een wat strenge uitdrukking.

„Ha, die Pim,” roept hij joviaal, alsof hij Pim al een hele poos kent.

„Dag meneer,” zegt Pim.

„Niks meneer. Oom Arie zeg je maar, hoor,” schalt dan luid

30

Hoofdstuk 7

Pim wordt wakker van het gerammel van melkbussen. Even weet hij niet waar hij is, maar dan schiet hij overeind.

Hij is bij tante Truus en oom Arie. Geert slaapt nog, ziet hij. Zijn ene been steekt onder de dekens vandaan.

Merkt Geert dat Pim naar hem kijkt? Hij draait zich om en kijkt slaperig op.

„Ben je wakker, Geert? Mogen we er al uit?”

Geert geeuwt en staat dan met een sprong naast zijn bed.

„Ze zijn al terug van het melken, hoor maar.”

Hij loopt naar de wastafel en steekt zijn hoofd zo maar onder de koude waterstraal. De druppels parelen aan zijn blonde krullen.

Pim doet het ook, wat voorzichtiger. Hij rilt als hij het ijskoude water voelt. Hu, wat is dat water hier koud.

Geert is vlug aangekleed. Pim kan hem haast niet bijhouden.

Tante Truus heeft de tafel al gedekt. Oom Arie en zij hebben gegeten voor ze gingen melken. Nu drinken ze nog een kopje thee, terwijl de jongens ontbijten.

„Hebben jullie al plannen voor vandaag?” vraagt oom Arie.

Geert haalt zijn schouders op. „We zien wel eens,” zegt hij.

„Nou, misschien wil je straks voor mij weer even naar de smid gaan om te vragen wanneer ik met het paard kan komen? Geert, jij kunt Willems fiets wel nemen, dan kan Pim jouw fiets zolang gebruiken.”

„Ja vader.”

Een halfuurtje later rijden Pim en Geert samen naar Schoonoord.

32

zijn stem.

Geerts vader ziet er wel streng uit, maar Pim vindt hem toch wel aardig. Hij lacht maar eens. Hij weet niet goed wat te zeggen. Tante Truus wijst hem zijn plaats aan tafel. Geert gaat tegenover hem zitten.

De boer en de boerin zitten elk aan een eind van de tafel. Na het bidden dient de boerin het eten op.

Ieder krijgt een lekker stuk vlees op zijn bord.

Pim kijkt er begerig naar. Zou dat grote stuk helemaal voor hem zijn? En wat zet tante Truus nog meer voor heerlijkjes op de tafel. Aardappelen, spinazie, appelmoes.

„Toe maar, Pim, schep jezelf maar op, hoor,” moedigt ze hem aan.

En dan eet Pim zo heerlijk en zoveel als hij in tijden niet gegeten heeft. En als de aardappelen op zijn, krijgen ze zowaar nog pudding met besesap.

Pim smult. Hij wordt slaperig van al dat heerlijke eten. Hij hoort nauwelijks wat oom Arie uit de bijbel leest. Hij geeuwt eens achter zijn hand.

Na het lezen zegt tante Truus: „Pim moet vanavond maar extra vroeg onder de wol. Hij ziet er moe uit. Hoe kan het ook anders na zo'n grote reis?”

Ze wijst hem waar hij slapen mag. Op het kamertje van Geert is voor hem een bed bijgezet. Tante Truus heeft de koffer voor hem uitgepakt. Zijn pyjama ligt al op bed.

Pim gaat de anderen in de kamer welterusten zeggen. Nadat hij zich gewassen heeft, kruipt hij in bed. Tante Truus komt hem nog even welterusten zeggen.

„Slaap maar lekker, Pim. Ik hoop dat je het hier goed naar je zin zult hebben.”

„O ja, vast wel, tante Truus. Welterusten.”

Het duurt niet lang of Pim is in diepe rust.

31

Als ze dicht bij Schoonoord zijn, wijst Pim opeens naar twee grote reuzen van hout die daar staan.

„Hé, wat is dat? Stonden die hier gisteren ook al?”

„Ja hoor. Heb je ze niet gezien? Daarachter is het openlucht-museum. Die reuzen zijn Ellert en Brammert. Ze zeggen dat die reuzen hier geleefd hebben.”

„Vertel er eens van, Geert?”

„Je moet het maar aan mijn vader vragen. Hij weet het precies. Hij kan het heel spannend vertellen. Weet je wat! Vanavond na het eten zullen we het vragen.”

Pim is erg nieuwsgierig. Hij heeft nog nooit van Ellert en Brammert gehoord.

In Schoonoord gaan ze eerst naar de smid.

Een paard staat naast de smederij. De smid is bezig het dier te beslaan.

Pim heeft dat nog nooit gezien. De smid slaat juist de nieuwe hoef onder het paardebeen.

„Doet dat het paard niet vreselijk pijn?” vraagt Pim.

„Welnee,” lacht de smid. „Je ziet toch hoe stil het dier staat. Als het pijn deed, zou je wel anders zien.”

Pim vindt het maar een naar gezicht. Hij is blij als Geert hem weer meeneemt.

Ze moeten ook nog wat boodschappen doen voor moeder.

„Ben jij een logeetje van Woelders?” vraagt de kruidenier aan Pim. Hij kent Geert wel.

„Ja,” zegt Geert. „Hij komt helemaal uit Amsterdam.”

„Nou jò, het is hier heel wat gezonder dan ginds in Amsterdam. 't Is mij daar ook veel te druk. Ik ben er één keer geweest. Maar ik nooit weer, hoor!”

Pim moet erom lachen. Hij vindt dat drukke verkeer heel gewoon.

's Middags gaan Pim en Geert oom Arie en zijn knecht thee brengen. Ze zijn vandaag begonnen het hooi in te halen.

33

Als ze op het hooiland komen, zien ze hoe de knecht boven op de kar met hooi staat.

Oom Arie neemt telkens met de hooivork een grote schep hooi op. Hij steekt die naar boven. De knecht neemt handig het hooi over en verspreidt het op de kar. De berg hooi op de kar wordt steeds hoger.

Als de kar vol is, gaan ze eerst thee drinken.

„Hè, hè, ik heb dorst. Lekker, die thee,” zegt oom Arie.

„Oom Arie, wij hebben Ellert en Brammert gezien. Geert zegt dat u daar een verhaal van weet. Wilt u ons dat vertellen?”

„Nu? Dat kan niet, hoor. Maar misschien vanavond.”

„Nou... eh... zou u dat wel doen?” vraagt de knecht. Er komen pretlichtjes in zijn ogen. „Dat is toch geen verhaaltje voor kleine kinderen? Die ventjes zullen er nog van dromen!” „Kleine kinderen? Ventjes?” vraagt Geert. „Pas op wat je zegt, hoor.” Hij geeft de knecht een duw, zodat hij achterover in het hooi valt.

Pim springt Geert te hulp. Ze proberen zijn hoofd onder het hooi te duwen.

De knecht verzet zich lachend. Hij kan echter niet voorkomen dat zijn haren en zijn gezicht onder het hooi komen.

„Hou op, hou op,” roept hij. „Ik zal het nooit weer zeggen.”

De jongens mogen meerijsen. Ze gaan boven op het hooi zitten. Het moet naar de schuur gebracht worden.

De wagen rijdt af en aan naar de hooischuur. Ze blijven de hele middag bij oom Arie. Ze helpen door het hooi op bergjes te gooien. Oom Arie kan het dan gemakkelijk oppakken. Pim heeft ook eens geprobeerd of hij zo'n hooipluk op de vork omhoog kon steken. Maar dat viel hem tegen! Wat was dat zwaar!

„Nu vertellen, vader!” gebiedt Geert als vader na het eten zijn krant neerlegt. Hij kent het verhaal al lang, maar hij wil het dolgraag nog eens horen.

34

„Goed,” zegt oom Arie. „Eerst even mijn pijp stoppen.”

Langzaam stopt hij zijn pijp, steekt een lucifer aan en neemt dan aandachtig een paar trekken. De jongens popelen van ongeduld. Ze zijn samen op het lage bankje vlak voor oom Arie gaan zitten.

„Nu, luister maar,” zegt oom Arie.

„’t Zal een paar honderd jaar geleden wezen dat Ellert en Brammert leefden. Ze waren hier heer en meester in de wijde omgeving. Als de zon onder was, durfde er niemand meer alleen buiten te komen. Ellert en Brammert waren gevaarlijke rovers. Ze stroopten de hele omgeving af. Ze waren ruw en vuil en hadden dikke baarden en lange haren. Ze waren erg groot en voor niemand bang. Als ze aardappelen of zo nodig hadden, stalen ze die bij de boer van ’t land. Als ze vers vlees wilden, wisten ze daar wel raad op, want als de scheper met de schapen over de heide kwam, roofden ze een schaap. Dat namen ze dan mee naar hun hol en bereidden er een lekkere maaltijd van. Ze woonden in een groot hol onder de grond. Je kunt dat in het museum nog wel zien. Van wat zoden en schapevellen hadden ze een bed gemaakt. Vanuit hun hol hadden ze draden over de heide gespannen. Als er nu iemand over de hei kwam en tegen zo’n draad aanliep, ging er in het hol boven het bed van Brammert een belletje klingelen.

„Ellert, daar is er weer een,” riep Brammert dan.

Ellert schoot in zijn klompen en ging erop af.

Hij vroeg dan aan de voorbijganger: „Waar ga je naar toe? Naar het noorden, naar het zuiden, naar het oosten of naar het westen?”

Zeide man: „Naar het noorden,” dan zei Ellert: „Dan zal ik je maar vermoorden.”

Zeide hij: „Naar het zuiden,” dan zei Ellert: „’t Spijt me voor je, maar dan zal ik zorgen dat ze morgen voor je de klok gaan luiden.”

36

Ze waren wreed en deinsden voor een moord niet terug. Ze konden zo’n man, als ze hem beroofd hadden, ook niet best laten gaan. Want als hij naar het noorden ging, naar Groningen, zou hij zijn beklag kunnen doen bij het garnizoen. In het zuiden lag Coevorden, daar waren ook veel soldaten gelegerd.

Nee, Ellert hield de soldaten maar het liefst op een afstand.

Zeide man: „Naar het westen,” dan zei Ellert, na hem beroofd te hebben: „Ik wens je het beste,” en liet hem gaan.

Als de man zei: „Naar het Oosterland,” zei hij: „Ik schud je de hand.”

„Och,” zei Ellert dan, „in het oosten en westen woont maar boerenfolk, en die lui zijn bang voor drukte. Dan loop ik wel vrij.”

Zo gingen Ellert en Brammert rustig door met roven, stelen en moorden.

Op een oudejaarsavond zei Ellert tegen Brammert: „We hebben een heel goed jaar gehad. We zullen er maar eentje op nemen.” Ze grepen naar de kruik brandewijn en zetten hem om beurten aan de mond. Het bleef natuurlijk niet bij dat ene borreltje. Het eind van het lied was dat ze dronken op hun bedden lagen te snurken.

Op dat ogenblik ging juist de duivel voorbij. Hij hoorde de rovers snurken.

Tjonge, jonge, dacht de duivel, als ik dat goed hoor, hebben de heren aardig diep in het glaasje gekeken.

Hij lachte en dacht aan de keer dat Ellert hem in de hagedoornstruiken gegooid had.

Nu is het mijn tijd om wraak te nemen. Nu wil ik die beide smeerlappen eens wat in ’t oor fluisteren. En de duivel aan ’t blazen.

„Hé, Ellert, je haar wordt al grijs en nog heb je geen vrouw. Neem toch een vrouw, dat brengt geluk. Wacht tot het voorjaar en gooi dan een bijl in de lucht en kijk goed hoe hij valt. Waar

37

de steel belandt, reikt het geluk je de hand.”
 „Wat lig je toch te woelen?” vroeg Brammert.
 „Ik wil erop uit,” zei Ellert. „Ik wil een vrouw gaan zoeken.”
 Brammert kon Ellert er haast niet toe bewegen te wachten tot het voorjaar, zoals de duivel gezegd had.
 Maar toen het eindelijk lente werd en de bomen vol knop schoten, nam Ellert zijn bijl en gooide die in de lucht.
 De steel wees naar het zuiden. Ellert liep toen naar het zuiden. Er vloog een kraai over zijn hoofd en een pad wipte over zijn voeten. Dat waren slechte voortekens. Even later vloog de heks van het zuidenveld hem op haar bezem voorbij.
 Die moet ik niet hebben, dacht Ellert. Haar snavel is mij te scherp. Hij greep de bezemstok. Maar de heks draaide het achterstuk met de twijgen eraan door het stuifzand. Ellert zag een ogenblik niets. En gelijk hoorde hij de heks schaterend roepen: „Een bezem van twijgen en een hoop scherp zand, dat zijn wapens van een heksehant.”
 Ellert gooide de volgende dag weer de bijl in de lucht. De steel wees nu naar het westen.
 Dan zal ik mijn geluk eens in het westen beproeven, dacht Ellert. Maar naar het westen kwam hij alleen kinderen tegen.
 „Een kind is te jong, een heks te oud, ik zal de bijl nog eens gooien,” zei Ellert. „Drie keer is scheepsrecht.”
 De steel wees nu naar het oosten. En Ellert trok naar het oosten. Bij Westdorp zag hij een jonge vrouw aan het garven binden. Nu of nooit, dacht Ellert.
 Hij liep op haar af en voordat het meisje hem goed en wel in de gaten had, had hij haar al gebonden en een prop in haar mond gestopt. Hij liep met zijn last gauw naar zijn hol terug. Daar deed hij Geesien, want zo heette ze, de touwen af en haalde de prop uit haar mond. Het meisje hilde vreselijk.
 Brammert, die lag te slapen, werd er wakker van.
 „Wat zullen we nou hebben?” vroeg hij verbaasd.

38

Ellert maakte dat hij weg kwam, en dat was maar goed ook. Maar zo gemakkelijk kwam hij deze keer toch niet van de boeren af. De volgende morgen trokken alle mannen van Westdorp naar het grote veld, waar Ellert woonde. Ze omsingelden het hol en versloegen hem.
 Zo kwam er eindelijk een eind aan het roven en plunderen van de beide reuzen.
 Maar nog jaren later kon je 's nachts de witte wieven zien zweven over het Ellertsveld. Dat waren al de arme mensen die Ellert en Brammert daar vermoord hadden.”

Even is het stil als oom Arie uitverteld is. Hij steekt zijn pijp aan, die onder het vertellen uitgegaan is. De jongens zuchten eens diep. Pims oren zijn rood, zo gespannen heeft hij gehuisterd. Dan vraagt hij: „Is dat nu echt gebeurd, oom Arie?”
 „Echt gebeurd? Och, je moet denken het is een sage. Dat betekent dat er wel een kern van waarheid in zit, maar dat de mensen in de loop der jaren er heel wat bij gefantaseerd hebben.

40

„Ja,” zei Ellert. „Ik heb een vrouw uit het roggeland gehaald. Ze kan voor ons koken en naaien en de boel schoonhouden.”
 Nu het meisje er was, rees er voor hen dadelijk een grote moeilijkheid. Ze hadden altijd de gewoonte er 's nachts op uit te gaan om te roven en te stelen. Ze gingen dan meestal elk een kant op. Maar dat kon nu natuurlijk niet meer, want er moest altijd een van hen in de buurt blijven. Anders kon Geesien immers weglopen.

Zo gebeurde het op een keer dat Ellert op roof uit was en Brammert bij de tafel zat te knikkebollen.

Ik moet niet in slaap vallen, dacht hij, anders loopt die meid nog weg. Daarom zei hij tegen haar: „Ga daar bij de tafel zitten. Ik wil slapen.”

Hij legde zijn hoofd op haar schoot en ging slapen. Ziezo, dacht hij nog. Die ontkomt niet. Zodra zij gaat staan, word ik wakker. Dat was natuurlijk heel handig bekeken. Maar één ding was hij vergeten. Op de tafel lag nog het grote, scherpe broodmes. Het arme meisje zag het liggen. Ze kon haar ogen er niet van afhouden. En op 't laatst haar handen ook niet. Opeens greep ze het mes en... je raadt het al!

Toen ging ze er op een draf vandoor! Richting Westdorp. Ze werd doodmoe van het hollen. Ze moest verder. Ze hijgde en kon haast niet meer lopen. Ze liet zich vallen op een paar heideplaggen. Even rusten, even maar.

Maar daar opeens hoorde ze Ellert aankomen. Hij brulde van woede. Ze zette het weer op een lopen. Westdorp was niet ver meer. Ze durfde niet achterom kijken.

Zou ze, zo dicht bij huis al, nog moeten sterven? De angst gaf haar vleugels. Het werd een wilde jacht. Maar ze haalde het nog net.

Nauwelijks sloeg de deur achter haar met een klap dicht, of de bijl van Ellert zat in de deur.

Het hele dorp stond op stelten, toen Geesien er weer was.

39

Zo'n verhaal wordt dan natuurlijk helemaal verwrongen. Toch is het heel waarschijnlijk dat hier in de omgeving twee mannen gewoond hebben die een schrik voor de buurt waren. Ze waren vuil en smerig, en leefden in een hol op de heide. De buurtbewoners waren bang voor hen, omdat ze hen bestalen of sloegen, net zo het hun uitkwam. Deze mannen kwamen waarschijnlijk uit Duitsland. De verbeelding van de mensen maakte van hen reuzen. Ze zullen echter heus niet opvallend lang geweest zijn. Het land hier in de omgeving heet 't Ellertsveld. Dat is naar die Ellert genoemd.”

„O ja, Ellertsveld. Dat heb ik met aardrijkskunde op school geleerd.”

„Nu, als je straks weer naar school gaat, kun je de meester vertellen hoe ze aan de naam Ellertsveld komen.”

„Ja, dat zal ik hem eens vertellen.”

„Zeg Pim,” zegt tante Truus, die juist binnenkomt, „je moet je moeder beslist een kaart sturen. Dan weet ze tenminste dat je goed overgekomen bent. Ik heb hier een mooie kaart. Neem die maar.”

Ze reikt vader zijn koffie aan. De jongens krijgen allebei een grote beker chocolademelk.

Wat word ik verwend! denkt Pim. Wat is het hier fijn! Ik had niet gedacht dat het hier zo heerlijk zou zijn. Zondag zal ik aan moeder schrijven hoe ik het hier heb.

Nu zet hij alleen op de kaart: Alles oké, zoen, Pim.

Ze mogen de kaart nog even naar de brievenbus brengen. Die is dichtbij. Als ze thuiskomen, stuurt tante Truus hen gauw naar bed.

„Morgen is er weer een dag, jongens. Het is nu bedtijd.”

Nadat de jongens welterusten gezegd hebben, gaan ze naar de slaapkamer. Maar ze slapen die avond niet zo vlug. De jongens liggen nog lang te praten over Ellert en Brammert. Wat was dat een spannend en griezellig verhaal!

41

Hoofdstuk 8

Het is zondagmorgen. Oom Arie, tante Truus, Geert en Pim zijn zojuist terug uit de kerk. Tante Truus zorgt voor de koffie. De hele woonkamer ruikt ernaar. De appeltaart, die ze gebakken heeft, staat al gesneden op tafel.

„Zo, de koffie is klaar,” zegt tante Truus. „We zullen even wachten met inschenken tot de anderen er zijn.”

De anderen zijn Janny, de zus van Geert, haar man en het kleine jongetje Hansje.

„O, daar zijn ze,” roept Geert.

De kleine Hans zit voor op de fiets bij Janny.

Ze gaan allemaal gauw naar buiten. Pim loopt langzaam achter hen aan.

Tante Truus stelt Pim voor. „Kijk, hier is onze gast, Pim van der Linden. Pim, dit is nu onze Janny. En dit is kleine Hans.”

Pim geeft Janny en haar man Bart beleefd een hand.

Dan gaan ze naar binnen.

„Ta-ta, ta-ta,” roept Hansje. Hij heeft dikke, witte krullen en een guitige toet. Hij is dan ook het lievelingetje van iedereen. Nu zit hij bij opa op schoot. Oom Arie laat hem paardrijden.

Geert roept: „Wil Hansje bij mij paardrijden?”

Oom Arie zet hem op Geerts rug.

Geert kruipt op handen en knieën om de tafel heen. Hansje kraait van plezier. Pim zit er maar wat verveeld naar te kijken. Wat vinden ze toch allemaal aan zo'n klein kind? Het kan nog niet eens praten. Hij voelt zich een beetje alleen. Geert kijkt nauwelijks naar hem om. Als ze koffie hebben gedronken, loopt

42

Pim geeft geen antwoord. Hij wil niet weten dat hij opeens een beetje heimwee kreeg.

Geert merkt het niet eens dat Pim niet antwoordt. Hij zegt: „Vanmiddag gaan we met vader en moeder een eindje rijden in de auto. Fijn hè?”

Ja, daar heeft Pim wel zin in. Hij vindt autorijden heerlijk. Vanmorgen zijn ze ook samen in de auto naar de kerk geweest. Maar dat was niet zo ver.

„Waar gaan we naar toe?” wil hij weten.

„O, dat weet ik niet. Vader wil je wat van de omgeving laten zien. En zo heel erg ver gaan we ook niet, want anders zijn we niet op tijd terug voor het melken. Ga je mee? Dan gaan we je tekening laten zien. We zullen ook wel zo gaan eten.”

Als oom Arie de tekening ziet, roept hij enthousiast: „Maar dat is mooi! Geweldig! Dat zijn nu precies Ellert en Brammert, met vuile, ongeschoren gezichten. Jò, je bent een geboren tekenaar! Ben je al naar het hunebed geweest en naar de Papeloze Kerk? Die moet je ook eens tekenen! Wat kun jij dat!”

Tante Truus komt achter oom Arie staan en is ook vol bewondering. „Wel, wel, zeg ik,” zegt ze wel een paar keer achter elkaar.

Pim moet er maar eens om lachen. Hij wordt bijna verlegen bij zoveel lof.

„Oom Arie, wat is dat, Papeloze Kerk?” vraagt hij.

„Wel, dat is een oud hunebed. Ze hebben die net zo hersteld als hij er vroeger ook uit gezien moet hebben. Zo te zien is het net een met gras en mos begroeid heuveltje. Bij de meeste hunebedden liggen de stenen bloot, maar dat was vroeger niet zo. Toen waren ze bedekt met zand. Het hunebed dat ze de Papeloze Kerk noemen, is dus begroeid. Je kunt er ook binnenin. Als je niet te groot bent, kun je er in het midden rechtop in staan. Er liggen nog urnen en oude scherven en gebruiksvoorwerpen, zoals ze die vonden wanneer de mensen de hunebedden op-

44

Pim naar de slaapkamer. Daar in de koffer liggen zijn tekenboek en potloden. Hij neemt die mee naar buiten. Het is mooi weer. Achter de boerderij gaat Pim in het gras liggen.

Grote appels, die bijna rijp zijn, hangen boven zijn hoofd.

Een poosje ligt hij ernaar te kijken. Hij denkt aan Amsterdam, aan moeder en aan zijn zusjes. Hoe zullen ze het hebben? Hij krijgt een raar gevoel in zijn maag als hij aan hen denkt. Het is net of hij wil gaan huilen. Zijn keel voelt zo dik. Dinsdag is hij hier gekomen. Hij is er dus al bijna een hele week. Wat is die tijd vlug omgegaan!

Hij heeft haast niet aan zijn moeder en de zusjes gedacht. Steeds was er wel iets dat zijn aandacht in beslag nam. Nog ruim drie weken zal hij hier zijn. Dat is nog een hele poos. Tante Truus en oom Arie zijn erg aardig, dat wel. Met Geert kan hij ook goed opschieten.

Maar toch zou hij willen dat hij gauw weer naar huis mocht. Hij verlangt erg naar allemaal. Naar moeder, en Elly en Ans.

Hij pakt zijn schetsboek en zijn potloden. Hij wil niet meer aan thuis denken, want dan voelt hij zich verdrietig en alleen. Hij probeert de reuzen te tekenen. Eerst lukt het niet erg, maar na een poosje gaat het beter. Hij is al een hele tijd ingespannen bezig. Hij merkt helemaal niet dat Geert er aankomt. Pas als Geert zich naast hem in het gras laat ploffen, schrikt hij op.

„Hè, jò, ik schrik me een hoedje.”

„Wat doe je? Laat eens zien. Dat zijn Ellert en Brammert! Wat mooi! Zeg Pim, wat kun jij dat goed!”

Geert is vol bewondering voor Pims tekenkunst.

„Het is bijna af. Hoe vind je het? Kun jij goed tekenen? Ik heb een negen op mijn rapport,” zegt Pim niet zonder trots.

„Waar zijn Janny en Bart?” vraagt hij dan.

„O, ze zijn juist weggegaan. Moeder is aan 't eten klaarmaken. Waarom ben jij er zo stiekem tussenuit geknepen? Ik wist niet eens waar je was!”

43

groeven en onderzochten. Je moet er van de week beslist eens heen gaan met Geert. En dan moeten jullie ook nog eens naar het openluchtmuseum. 't Is jammer dat ik het zo druk heb op het land anders zou ik vast meegaan. Maar jullie kunnen ook wel alleen gaan.”

„Maar oom Arie, waarom noemen ze dat hunebed dan Papeloze Kerk?”

„Nu, jongen, je hebt zeker wel gehoord van de tachtigjarige oorlog? Toen moest je rooms-katholiek zijn, anders werd je vervolgd. Hier in Drenthe woonden veel mensen die de roomse kerk de rug toegekeerd hadden. Ze hielden dan bij het hunebed een dienst, gewoon in de openlucht. Bij zo'n dienst was natuurlijk geen rooms-katholieke geestelijke, geen paap. Daarom noemden de mensen dat hunebed al gauw Papeloze Kerk.”

Geert geeft Pim een knipoogje. Dat betekent als vader op zijn praatstoel zit...!

„Dit is ook gebeurd in de tachtigjarige oorlog. 's Avonds als het donker werd, waren er soms lichtjes op de hei te zien. Wat dat voor lichtjes waren, wist niemand. Soms waren ze groot en helderwit, soms klein, en dan hadden ze een rode gloed. Die zweefden zo maar over de hei. Op slechts honderd meter afstand gingen ze de mensen voorbij. Ze zweefden dwars door groenlanden, over heggen en heidevelden. Meestal verdwenen ze even plotseling als ze gekomen waren. De mensen waren er bang voor. „Het zijn dwaallichten,” zeiden ze. „Als je ze volgt, verdwaal je.” Anderen zeiden dat er op de plaats van de lichten gebouwd zou worden: huizen en wegen bijvoorbeeld. Weer anderen zeiden dat het salpeterlichtjes waren, die uit de lage veengronden opstegen als het ruw, stormachtig of regenachtig weer was. Hoe het zij, de mensen pasten ervoor op zo'n licht te volgen, want dat bracht ongeluk.

Op een avond in het najaar zou er bij de Papeloze Kerk weer een hageprek gehouden worden. Het was guur en winderig

45

weer.

De Spanjaarden hadden er de lucht van gekregen dat er die avond een openluchtbijeenkomst zou zijn.

Daar moest voor eens en voor altijd een eind aan gemaakt worden, vonden ze. Een afdeling Spaanse soldaten werd erop uitgestuurd om de afvalligen uit elkaar te jagen en zo mogelijk te doden.

Op de hei zagen ze lichten. Ze volgden de lichten, omdat ze dachten dat het mensen waren, op weg naar de Papeloze Kerk. De Spanjaarden verdwaalden echter. Ze raakten van de weg en kwamen in het moeras. De Spanjaarden stuurden geen nieuwe troepen, zodat de mensen er voortaan ongestoord hun bijeenkomsten konden houden."

"Hè, oom Arie," zucht Pim als het verhaaltje uit is, „kent u nog meer van zulke verhalen van vroeger?"

Voordat oom Arie echter iets heeft kunnen antwoorden, zegt tante Truus: „Nu in elk geval niet meer. We gaan eerst eten. Geert, help eens de boel uit de keuken te halen!"

Tante Truus heeft extra haar best op het eten gedaan. Het is immers zondag. Pim smult en eet zoveel, dat oom Arie lachend opmerkt: „Nou Pim, je eet ons de oren van 't hoofd. Als je straks weer in Amsterdam bent, kent je moeder je vast niet terug. Zo dik ben je dan geworden!"

„Het is ook allemaal zo lekker, oom."

„Nou, ik vind het fijn dat het Pim goed smaakt. Laat hem maar eten zoveel hij kan," zegt tante Truus.

Na het eten rijdt oom Arie de auto uit de garage. Als tante Truus klaar is, stappen ze in. Oom Arie zit achter het stuur.

„We gaan eerst maar richting Sleen," zegt oom Arie. „We zullen hier in de omgeving wat weggetjes door de bossen nemen, waar het niet zo druk is."

Ze rijden langs weggetjes met aan beide kanten bossen. De zon kan er nauwelijks komen. Het is er heerlijk koel en stil. Pim

46

geniet intens. Wat is het hier in Drenthe toch mooi, denkt hij. Dat zou moeder nu ook eens moeten zien! Ze houdt zo van de bossen.

Ze hebben de raampjes van de auto opengedraaid. De zware boslucht dringt tot in de wagen. Dan opeens rijden ze langs een groot heideveld. Hier en daar gaat de heide al kleuren. Het zal niet lang meer duren, of ze staat in volle bloei. Het is een prachtig gezicht, die bruin-paarse heide met hier en daar een struik of den. In de verte steken de bossen er donker tegen af. Pim moet opeens aan het versje denken dat hij moeder wel eens heeft horen zingen: „Op de grote stille heide, dwaalt de herder eenzaam rond."

„Oom Arie, zijn hier nog wel herders met kudden? Ik heb ze helemaal nog niet gezien!" vraagt hij.

„Nee Pim, je zult ze ook niet vaak meer tegenkomen. Er zijn nog wel enkele kudden, maar niet veel meer. Bij Westerbork bijvoorbeeld is er nog wel een. Maar de kudden worden eigenlijk alleen nog maar gehouden voor de toeristen. Want als de mensen buiten onze provincie aan Drenthe denken, denken ze altijd aan eindeloze heidevelden en grote kudden schapen. Dat mag vroeger dan wel zo geweest zijn, nu is het niet meer zo. De heidevelden zijn bijna allemaal ontgonnen. En met de heide zijn natuurlijk de schapen ook verdwenen."

„Ik vind het hier prachtig, oom Arie. Ik zou best eens door de heide willen lopen."

„Nu, dat kan dadelijk. Ik was toch van plan hier ergens te stoppen."

Even later zet oom Arie zijn auto langs de kant.

Pim wil een eind door de hei hollen. Maar dat valt niet mee. Zijn benen zakken diep weg in de heidestruiken. Hij is dan ook genoodzaakt zijn knieën hoog op te trekken. Zo komt hij maar langzaam vooruit.

Tante Truus staat om de jongens te lachen. Ze maken ook zulke

47

malle sprongen.

Als ze weer bij de auto terugkomen, heeft tante Truus voor elk een beker limonade ingeschonken. Ook heeft ze voor allemaal nog een lekkere appel meegenomen.

„Ik heb het warm van dat baggeren," zegt Geert.

Het is op de hei drukkend heet.

„We moeten zo langzamerhand maar weer eens op huis aan," meent oom Arie. „Ik kan de koeien toch niet laten wachten."

Als ze weer in de auto zitten, kijkt oom Arie telkens bezorgd naar de lucht.

„Het wordt zo broeierig," zegt hij. „We kunnen wel eens onweer krijgen vanavond."

Maar dat komt nog vlugger dan hij denkt. De lucht trekt langzamerhand dicht. De zon verdwijnt achter de wolken. Als ze het erf van de boerderij op rijden, schiet opeens een felle bliksem-schicht door de lucht.

„Dat wordt zwaar weer. Het onweer komt vlug opzetten."

Ze zijn nauwelijks binnen, of een harde slag doet hen opschrikken.

„Help gauw de ramen sluiten, jongens," roept tante Truus.

„We moeten maar even wachten met melken," zegt oom Arie.

„Zo is het te gevaarlijk op het land."

Het wordt bijna donker buiten.

De felle bliksemschichten zetten steeds de kamer even in een vaag, blauw licht.

Pim vindt het angstig. 't Is net of het hier veel erger onweert dan in Amsterdam. Of zou je het hier beter kunnen zien?

Plotseling gaat het heel hard regenen.

„Gelukkig," zegt tante Truus, „het ergste hebben we nu wel gehad."

Ze krijgt gelijk. Het onweer ebt weg even snel als het opgekomen is. Oom Arie en tante Truus haasten zich om te gaan melken. Pim en Geert lopen mee naar de wei.

48

Het is nu veel koeler. Alles ruikt weer zo fris. Het is heerlijk om buiten te zijn. Het gras is kletsnat. Maar dat zal wel gauw weer droog zijn. De zon komt alweer te voorschijn. De hele natuur lijkt verkwikt na die regenbui.

49

Hoofdstuk 9

Het is woensdagmiddag. Geert en Pim lopen over het brede bospad naar de Kibbelkoede.

„Kijk,” zegt Geert. „Tussen de bomen kun je het strand en het water al zien. En hoor de mensen eens roepen! Het is er fijn, jò.” Geert zet het op een lopen. Pim schiet achter hem aan.

Nu ziet Pim het ook. Een heerlijk zandstrand en een groot water. Op het strand en in het water spelen een heleboel kinderen. Overal liggen de mensen te zonnen. Het is hier prachtig. Oom Arie heeft verteld dat hier een zandafgraving geweest is. Later is die geschikt gemaakt als zwembad. Ze ligt zo maar midden in het bos.

„Kom Pim, daar tussen die struiken kunnen we onze kleren wel leggen.”

Even later rennen ze achter elkaar naar het water.

Het spat hoog op rond hun benen. Een klein jongetje springt verschrikt een eindje op zij.

Dan laat Pim zich voorover in het water vallen. Heerlijk is dat. Het water is er niet diep. Als Pim zwemt, raakt hij iedere keer even met zijn voet de bodem.

Plotseling springt Geert boven op Pim en drukt hem kopje onder. Pim proest het uit als hij weer boven komt. Hij zet dadelijk de achtervolging in. Lopen gaat nog vlugger dan zwemmen. Een hele poos stoeien ze zo in het water. Dan zoeken ze een plekje op het strand om uit te blazen.

Lang houdt Pim het daar echter niet vol.

Hij vraagt: „Is het water overal zo ondiep? Je kunt hier eigen-

lijk niet eens goed zwemmen.”

„Daargids is een stuk waar het heel diep is. Er is een hek om, zodat de kleine kinderen er niet in kunnen komen. Het loopt langs de kant steil af.”

„Ga je mee? Dan gaan we daar zwemmen!”

„Nee hoor. Mijn vader wil beslist niet hebben dat ik in het diepe ga. Dat is veel te gevaarlijk.”

„Kun je dan niet zwemmen?”

„Jawel, dat heb je straks toch gezien?”

„Nou dan,” zegt Pim.

Maar Geert houdt voet bij stuk. Hij zegt: „Mijn vader heeft gezegd dat ik erin mag als ik een zwemdiploma heb. Heb jij een zwemdiploma?”

„Nee, maar ik ga daar toch zwemmen. Je moet niet zo bang zijn. Zo gauw verdrink je niet!”

Pim is overeind gesprongen en loopt al naar het diepe bad. Geert gaat hem achterna en zegt: „Toe Pim, doe het niet. Vraag dan eerst aan mijn vader of hij het goedvindt.”

„Ach, zeur niet. Jij bent een flauwe vent,” zegt Pim.

„Jij bent een lefschopper. Jij kunt niet eens goed zwemmen. Dat zag ik straks wel.”

Pim wordt nu erg boos. Hij zegt niets meer tegen Geert. Wat denkt Geert wel, dat hij niet zwemmen kan? Hij zal het wel eens laten zien.

Met een onverschillig gezicht loopt hij naar de waterkant.

Er zwemmen weinig mensen hier. Niet voor niets staat er een bordje „Zeer diep water. Alleen voor geoefende zwemmers”.

Hoewel Pim eigenlijk een beetje angstig is, loopt hij toch het water in. Een paar meter van de kant kan hij al niet meer staan. Hij voelt zich opgenomen worden door het water. Hij slaat zijn armen en benen uit, en doet een paar slagen naar het midden.

Het gaat goed, denkt hij. Laat die bange Geert maar aan de kant staan.

Hij kijkt eens achterom. Geert zwaait, en roept dat hij niet zo ver van de kant moet gaan.

Maar Pim trekt zich er niets van aan. Hij zwemt toch verder. Nu wordt hij toch wel wat moe. Hij begint te hijgen. Wat kalmer-aan zwemmen, denkt hij.

Geert ziet hoe Pim steeds langzamer gaat zwemmen. Hij schreeuwt naar Pim. Maar Pim hoort het niet.

Dan ziet Geert hoe Pim ophoudt met zwemmen. Zal hij terugkomen? De schrik slaat door hem heen als hij Pim opeens onder water ziet verdwijnen. Een, twee, drie seconden blijft zijn hoofd onder water.

„Pim, Pim,” schreeuwt Geert zo hard hij kan.

Pim hoort niets. Hij doet verwoede pogingen verder te zwemmen naar de overkant. O, wat wordt hij moe! Zijn armen en benen doen er pijn van, maar hij moet zwemmen, anders gaat hij weer onder.

O, als hij de overkant maar haalt. Hij zal zich even laten drijven, even rusten. Maar hij gaat weer onder. Een harde gil om hulp ontsnapt zijn keel. „Hellup, moeder!”

Dan zakt hij weg in de donkere diepte. Hij heeft geen kracht meer om verder te zwemmen. Alles wordt zwart voor zijn ogen. Geert begint te gillen. „Help, help! Pim verdrinkt.”

Er komen een paar mannen aanrennen.

„Toe alstublieft,” smeekt Geert. „Helpt u Pim alstublieft. Hij is ondergegaan. Daar.” Hij wijst naar het midden van het water. De tranen springen hem in de ogen. Hij begint te stotteren van zenuwachtigheid.

„Vlug meneer. Pim kan niet goed zwemmen. Hij is ondergegaan. Helpt u hem alstublieft.”

De mannen zien wel aan Geerts bange gezicht dat hij het ernstig meent.

Eén zegt: „Goed, we zullen zien.”

Dan lopen ze vlug het water in en zwemmen met forse slagen

in de richting die Geert wees.
De eerste neemt een duik, maar komt zonder Pim weer boven.
Hij duikt nog eens, en nog eens.
Er zijn nu drie, vier mannen aan het duiken. Nog steeds zonder resultaat.
Geert wordt bang, zo bang. Grote tranen rollen over zijn wangen. Hij bijt op zijn vuist.
Hij weet niet zeker meer of het daar precies was, waar Pim verdween.
Er komen een massa nieuwsgierigen bij het hek staan. Ze schreeuwen en wijzen.
Opeens komt er een man boven met Pim. Geert ziet het.
Pim beweegt niet. Langzaam zwemt de man op zijn rug naar de kant. Hij houdt Pims hoofd vast.
Als hij moe wordt, geeft hij de man naast hem een teken. Deze neemt Pim nu over. Samen helpen ze Pim op de wal. De mensen verdringen zich om hen heen. Geert staat erbij te kijken.
Pim heeft zijn ogen gesloten. Hij ligt daar zo stil. Geert durft niets te zeggen, niets te vragen.
De mannen leggen Pim op zijn buik en één geeft hem een paar tikjes tussen de schouders.
Een gulp water komt uit Pims mond. Als Pim weer op zijn rug is gelegd, luistert de man aan Pims borst.
„Hij leeft. Ik hoor zijn hartslag. Hij is alleen maar bewusteloos. Zeg Jan,” zegt hij dan tegen de man die bij hem staat, „haal jij de dokter. Ik zal proberen hem weer bij te krijgen. Nee, wacht nog even. Ik geloof dat hij bewoog.”
Geert heeft het ook gezien. Pims hand bewoog even. Dan slaakt Pim een lichte zucht. Hij knippert even met zijn ogen, maar sluit ze dadelijk weer.
„Hij komt al bij. Ik hoef geen kunstmatige ademhaling toe te passen. Wie is die jongen?” vraagt hij aan de mensen.
„Pim van der Linden. Hij logeert bij ons,” zegt Geert.

54

Zullen we hem in huis brengen?”
Tante Truus is even de kluts kwijt. De man ziet het wel en zegt daarom vlug: „Hij leeft nog, hoor. Hij is alleen nog niet helemaal bij bewustzijn. U moet de dokter maar waarschuwen. Hebt u telefoon?”
„Ja. Laten we hem eerst maar uit de wagen helpen en in bed leggen. Hoe is het toch gebeurd?”
De man neemt Pim op alsof deze een veertje is en draagt hem naar binnen. Tante Truus gaat hen voor.
Terwijl tante Truus en de man Pim op bed leggen, belt de andere man de dokter.
„Nu, mevrouw,” zegt hij tegen tante Truus, „de dokter is onderweg hierheen. We gaan dan maar weer. Het allerbeste met...”
Tante Truus laat hen echter zo maar niet gaan.
„Nee, nee. Gaat u nog niet weg. Ik heb u nog niet eens kunnen bedanken. O, die arme Pim. Wat zou er gebeurd zijn als u hem niet gered had! Gaat u toch even zitten. Ik heb juist thee gezet.”
Tegen tante Truus valt niet te praten. Ze moeten even blijven thee drinken.
„Goed, mevrouw. Maar mogen we dan even onze broeken en truien uit de auto pakken?”
Ze lopen warempel nog in hun zwembroek.
Tante Truus gaat naar Pim. Hij slaat zijn ogen op als hij haar hoort. Er komt een flauwe glimlach op zijn gezicht. Hij heeft haar herkend.
„Mijn jongen toch, Pim, Pim,” zegt tante Truus, terwijl ze hem over zijn haar strijkt.
Pim grijpt haar hand en legt die tegen zijn wang.
O, hij is gered. Hij is weer bij tante Truus. Opeens herinnert hij zich alles weer.
„Wees niet boos,” zegt hij zacht.
„Stil maar, Pim, wees nu maar rustig. Je bent weer thuis. Nee, ik ben niet boos.”

56

„Woon je hier dichtbij?”
„Ja, een kwartiertje lopen.”
„Wij zijn hier met een auto. Ik zal hem thuisbrengen. Haal jij zijn kleren maar. Laat Pim nog maar even wat bijkomen. Mensen, ga toch een beetje aan de kant.”
Geert rent weg om de kleren.
Gelukkig, Pim leeft nog. O, wat was hij straks bang. Wat zullen vader en moeder wel zeggen? Vader zal vast wel boos zijn. Het is een heel eind naar de kleren. Als hij ze gevonden heeft, trekt hij vlug zijn blouse en zijn broek aan. Met de kousen en schoenen en de kleren van Pim in de hand holt hij terug.
Pim wil juist overeind komen. Hij schreeuwt.
Maar de man duwt hem zachtjes terug. „Kalm maar, Pim,” zegt hij. „We zullen je naar huis brengen.” Tegen Geert zegt hij: „Hij is nog niet weer helemaal bij zijn positieven, maar dat komt wel als hij in bed ligt.”
Samen met de andere man neemt hij Pim op. Ze moeten zich een weg banen door de nieuwsgierige mensen.
Ze lopen naar de auto en leggen Pim op de achterbank. Een man gaat bij hem zitten.
Geert gaat naast de chauffeur zitten en wijst hem de weg naar huis.
„Ik ben zo blij dat u hem gered hebt,” zegt Geert.
„Ja, 't was anders maar op het nippertje, hoor. Jullie moeten de dokter dadelijk wel waarschuwen.”
„Hier rechtsaf,” duidt Geert.
Ze rijden het weggetje naar de boerderij op.
Tante Truus ziet de auto aankomen. Ze herkent Geert. Nieuwsgierig komt ze naar buiten.
„Moeder,” zegt Geert, „Pim...”
Maar tante Truus heeft Pim al zien liggen op de achterbank.
„Wat is er met Pim?” vraagt ze geschrokken.
„O,” zegt een van de mannen, „hij is in het diepe geweest.”

55

Doodmoe sluit Pim zijn ogen.
Tante Truus loopt zachtjes weg en gaat thee inschenken. De deur naar de slaapkamer staat open. Zo kan ze Pim nog zien liggen. Dan vraagt ze de mannen nog eens hoe het gebeurd is. De mannen vertellen, aangevuld door Geert, hoe ze Pim nog juist hebben kunnen redden. Ze zijn nog maar nauwelijks uitverteld als de auto van de dokter het erf op rijdt.
Tante Truus gaat hem tegemoet en vertelt wat er aan de hand is. De dokter is een vriendelijke man. Hij onderzoekt Pim nauwkeurig. Dan zegt hij: „Nou, er is niets ernstigs met hem, hoor. Gefeliciteerd dat hij er zo afgekomen is. Hij moet vandaag nog maar in bed blijven.”
Pim hoort de stemmen in de kamer. Steeds vager worden de geluiden. Dan zakt hij weg in een diepe slaap.

's Avonds laat komt tante Truus nog even bij hem kijken. Hij is wakker. Ze gaat op de rand van zijn bed zitten en pakt zijn hand.
„Tante Truus, ik ben dom geweest. Geert zei nog tegen mij dat het water daar zo diep was. Maar ik ging daar toch zwemmen.”
„Stil maar, Pim. God heeft je gered, mijn jongen.”
„Maar 't was mijn eigen schuld, tante Truus.” Pim snikt het haast uit.
„Ja, je bent dom geweest. Maar de Heer die jou gered heeft, zal je ook wel willen vergeven als je het Hem vraagt.”
Even blijft het stil. Dan vraagt ze: „Zullen we samen bidden, Pim?”
Zacht bidt ze om vergeving voor Pim en samen danken ze voor zijn redding.
Als ze weggegaan is, ligt Pim nog lang wakker.
Hij voelt zich nu blij en rustig. Een innig gevoel van dankbaarheid komt over hem.

57

Hoofdstuk 10

Het is zaterdagmiddag. Pim is gelukkig weer helemaal opgeknapt. Hij heeft oom Arie moeten beloven nooit meer in het diepe te gaan. Nu, hij is ook beslist niet van plan om weer in het gevaarlijke water te gaan zwemmen. Hij begrijpt maar al te goed wat er gebeurd zou zijn als hij niet was gered. Hij moet er niet aan denken...

„Hè Willem, schiet toch eens wat op,” roept Geert hard naar binnen.

Willem is Geerts broer. Gisteravond is hij thuisgekomen. De hele morgen heeft hij vader geholpen op het land. Nu moet hij zich even wassen en verkleiden. Hij gaat met de jongens naar het openluchtmuseum.

Pim en Geert staan zeker al een kwartier op hem te wachten, maar Willem schijnt geen haast te maken. Telkens roept Geert naar binnen dat hij op moet schieten.

„Hè, hè, daar hebben we hem eindelijk,” zucht Geert als Willem naar buiten komt. „Oompie, Sloompie.”

„Nou, nou, niet zo'n haast, jongeman. We hebben nog de hele middag de tijd, hoor. Pim, spring jij maar bij mij achterop.”

Samen rijden ze naar Schoonoord.

Willem rijdt expres zo hard hij kan. Dat doet hij om Geert een beetje te plagen.

Geert kan hem haast niet bijhouden. Eindelijk hijgt hij: „Toe Willem, rijd wat langzamer, ik kan niet meer.”

„Langzamer?” verbaast Willem zich. „Jij hebt toch zo'n haast? Straks zat jij mij steeds op te juttten om vlugger te doen.”

58

Even later zien ze de twee reuzen al.

Willem koopt kaartjes en krijgt een wandelroute.

„Nu jongens, als we precies de aangegeven weg volgen, kunnen we steeds op het kaartje zien wat alles voorstelt.”

Willem neemt de leiding. Iedere keer blijft hij even staan en wijst de jongens op de bezienswaardigheden.

Ze zien ook een hol zoals Ellert en Brammert dat gehad moeten hebben. Een laag houten deurtje geeft toegang tot het hol. Aan de buitenkant is het niet meer dan een klein heuveltje, begroeid met heide. Binnenin is het heel klein. Willem kan niet eens rechtop staan. De vloer en ook de wanden zijn grotendeels van aangestampte aarde. Hier en daar zie je een paar twijgen of plankjes om het hol voor instorten te behoeden.

Het is zo simpel en zo primitief. Pim kan zich niet voorstellen dat de twee reuzen zo gewoond hebben.

„Toch is het zo,” zegt Willem. „Trouwens, de huizen van de mensen uit deze streek waren honderd jaar geleden niet zoveel beter dan het hol van Ellert en Brammert. Kijk, daar staat zo'n plaggenhut waar de mensen vroeger in woonden. Zullen we daar ook eens een kijkje gaan nemen?”

Het hutje is helemaal van plaggen gemaakt. Ze liggen op elkaar alsof het stenen zijn. Aan de ene kant is een deur en aan de andere kant een raam. De deur is van ruwe planken gemaakt en zo klein, dat je je moet bukken om naar binnen te gaan.

Binnen kun je goed zien dat het huis van plaggen gebouwd is. Als je omhoog kijkt, zie je de blauwe lucht. Een schoorsteen hadden de mensen niet.

Het huisje heeft ook maar één vertrek. Hierin leefde het vaak grote gezin bij elkaar. Eten, koken en slapen, alles gebeurde in één vertrek.

„Ja,” zegt Willem, „je begrijpt haast niet dat het mogelijk was. Alleen de allersterksten bleven dan ook in leven. Er heerste hier vroeger een verschrikkelijke armoede. De mannen en vrouwen

60

gingen samen de hele dag turf steken. De kleine kinderen bleven hier alleen of onder de hoede van een ouder broertje of zusje achter. De mensen die hier woonden, hadden het niet gemakkelijk. Helaas zochten velen hun troost bij de brandewijn. Drenthe is geweldig vooruitgegaan de laatste eeuw. Dit is wel hoofdzakelijk te danken aan de ontginning. Je kunt zien dat de hutten steeds beter worden. Ze gaan steeds meer lijken op een echt huis.”

Pim ziet het ook. De hutjes worden groter, er komen twee of meer kamers in. Er is een schoorsteen. Steeds meer hout wordt eraan verwerkt. Het laatste huis in de rij heeft zelfs een stenen muur. Het dak begint al heel laag, nauwelijks een meter boven de grond. Toch is het al een hele vooruitgang vergeleken bij het eerste hutje. Ook vanbinnen is er veel veranderd. In het eerste plaggenhutje stonden niet meer dan een paar ruwe stoelen en een tafel. Hier zijn zelfs bedsteden. Ze sliepen dus niet meer zo maar op de aardvloer. Ook waren er een paar kastjes en zelfs een kinderstoel.

Pim neemt alles goed in zich op.

Hij vindt het erg interessant. Willem weet er ook veel van te vertellen.

Ze zien ook nog een oude dorsvloer. Een lemen vloer met een klein opstaand randje. Zo maar in de buitenlucht.

Willem wijst erop en zegt: „Kijk, honderd jaar geleden werd hier nog net zo gedorst als Gideon, uit de bijbel, het al deed.

Pim denkt: Als we straks weer naar school gaan en een opstel moeten maken over de vakantie, schrijf ik dit ook op. Wat zal ik veel kunnen vertellen, als ik terug ben in Amsterdam!

Opeens staan ze voor een grote, ouderwetse boerderij. Achter in de stallen hangen nog de paardestellen, zoals men die vroeger gebruikte. Ook staan daar nog allerlei landbouwwerktuigen en gebruiksvoorwerpen, zoals de boer van vroeger die gebruikte.

Het grote voorhuis is ingericht om er iets te gebruiken.

61

Pim en Geert vinden het maar wat fijn dat Willem aanbiedt een glas limonade te gaan drinken. Ze hebben dorst gekregen. Even later zitten ze gezellig aan een tafeltje bij het raam. Grote glazen limonade staan voor hen. Pim kijkt eens om zich heen. Hoewel hier vrij veel ramen zijn, is het toch schemerig. Dat komt zeker omdat elk raam zoveel kleine ruitjes heeft. Roze geblokte gordijnen steken vrolijk af tegen het donkere hout binnen. De zolder wordt gesteund door zware balken. Hier moet vroeger wel een rijke boer hebben gewoond. Het voorhuis is zo groot. Genietend zuigt hij aan zijn rietje. Hm, lekker fris. Geert geeft hem een knipoogje. Fijn hè, betekent dat. Als ze de limonade op hebben zegt Willem: „Nou heren, als we ook nog naar de Papeloze Kerk willen, moeten we nu maar opstappen. Anders komen we nog te laat thuis voor het avondeten.” De Papeloze Kerk is niet ver. Eigenlijk valt de „kerk” Pim erg tegen. Het is niet meer dan een hol onder de grote blokken steen van een hunebed. Buiten zijn de stenen niet te zien. Er ligt aarde over, begroeid met gras en mos. Binnenin liggen wat oude scherven. Pim is haast een beetje teleurgesteld. Hij had zich het veel grootser voorgesteld. Willem moet om Pims beteuterde gezicht lachen. „Jongen, je had je de Papeloze Kerk toch niet voorgesteld als de Westerkerk in

62

Hoofdstuk 11

Geert en Pim rijden achter elkaar over het heidepad. Geert fietst voorop. Ze zijn naar Janny, Geerts zuster, geweest. Vanmiddag zijn ze al naar haar toe gegaan. Janny vond het fijn dat ze kwamen en wilde hen voor het eten niet laten gaan. Ze moesten bij haar eten. Dat vond ze zo gezellig. Ze heeft tante Truus opgebeld om te zeggen dat de jongens pas na de boterham teruggingen. Kleine Hans kraaide van plezier. Hij wilde dadelijk weer bij Geert paardjerijden. Het is ondertussen laat geworden. Toen ze weggingen, heeft Janny bezorgd gezegd dat ze flink door moesten rijden, anders zouden ze niet meer voor donker thuis zijn. Toch konden ze het niet laten hun fiets even tegen een boompje op de hei te zetten om naar de ondergaande zon te kijken en naar de tinten in de lucht, die telkens veranderden. De grote steen waarop ze zaten, voelde nog warm aan. De zon zette de heide in een diep-paarse gloed. Het was zo mooi, zo mooi. De jongens vergaten dat ze verder moesten en zaten daar tot de zon helemaal verdwenen was. Een lichte streep langs de lucht wees de plek waar hij was ondergegaan. Pim rilde. Toen de zon weg was, werd het dadelijk veel frisser. „Kom Pim, we moeten vlug verder. Over een half uur is het donker, en we moeten nog een heel eind rijden. Ze doen de fietslantaarn aan. Geert gaat voorop. Hij rijdt zo hard, dat Pim moeite heeft hem bij te houden. Rondom hen wordt het langzaam-aan helemaal donker.

64

Amsterdam?”

„Nee, maar dit is wel erg klein. Jij kunt hier niet eens rechtop staan. Hoe deden de mensen dat vroeger?”

„Och jò, ze hielden gewoon buiten hun kerkdienst. Je dacht toch niet dat ze hier inkropen?”

Nee, dat begrijpt Pim nu ook wel. Hij is hier vlug uitgekeken. Hij springt weer bij Willem achter op de fiets. Nog juist voor het avondeten zijn ze terug op de boerderij.

Wat is die middag toch vlug voorbijgegaan!

63

Onverwachts stopt Geert. Pim schrikt op en kan nauwelijks zo vlug stoppen.

„Jò, wat doe je nou? Rijd toch door. Het wordt al zo donker. Laten we opschieten.”

„Nou, stil maar. We zijn er zo. Nog een minuut of tien, denk ik. Maar moet je daar eens kijken.”

Geert heeft op fluisterende toon gesproken. Waarom doet hij dat? Omdat het zo stil, zo akelig stil is hier op de grote heide?

Pim kijkt naar de plaats waar Geert wees.

„Een lichtje, wat is dat?”

„Ik weet het niet. Ik heb het lichtje daarstraks ook al gezien. Toen dacht ik dat er een fietser aan kwam. Maar dat kan niet, want soms zie je het lichtje en dan is het zo maar weer weg. Soms is het hoog en dan weer vlak bij de grond.”

„Durf jij te kijken wat het is? Het is niet zo ver weg. Zullen we er eens naar toe rijden?”

„Dat kan niet, jò. Het pad maakt dadelijk een bocht naar links en dat lichtje is duidelijk naar rechts. Het moet ergens in de buurt van het hunebed zijn.”

Besluiteloos staan de jongens daar naast elkaar.

Geert is een beetje bang. Hij moet aan vaders verhaal over de dwaallichten denken.

„Zeg Pim, zou het een dwaallichtje zijn?”

„Een dwaallichtje?”

Pim heeft daar nog helemaal niet aan gedacht.

Dan zegt hij resoluut: „Kom Geert, we verstoppen onze fiets hier onder die struiken en sluipen ernaar toe. Als we deze struiken in de gaten houden, kunnen we de fietsen dadelijk gemakkelijk terugvinden. Ik wil wel eens weten wat dat is voor een licht.”

Geert aarzelt even. Zou moeder niet ongerust worden? Het is al zo laat!

Pim heeft zijn fiets al weggelegd. Geert doet het dan ook maar.

65

Voorzichtig lopen ze een eind langs het pad.
Het lichtje blijft rechts voor hen schijnen. Nu is het steeds laag bij de grond. Het lijkt soms net of het een sprongetje maakt. Even is het dan niet te zien, om een eind verder opnieuw op te duiken.

„We gaan tot aan het hunebed, niet verder, hoor,” waarschuwt Geert.

Overdag is hij hier vaak geweest, maar 's avonds nog nooit. Stel je voor dat het een dwaallichtje is, dat hen van het goede pad wil brengen!

„Kijk, rechts gaat het pad naar het hunebed. We zullen ons

66

vandaan? Je laat me schrikken!”

„We zagen een dwaallichtje en wilden weten wat het was. Toen vonden we u. Wat doet u toch?” zegt Geert.

„Ik heb mijn horloge vanmiddag verloren, hier in de buurt waarschijnlijk. Ik wilde kijken of ik het nog kon ontdekken, want als morgen de toeristen hier weer komen en het vinden, ben ik het kwijt, denk ik. Maar ik ga maar weer naar huis. Ik zie het nergens.”

„O, wat jammer. Zullen we helpen zoeken?”

„Nu, als jullie willen, zoeken we samen nog een poosje verder. Maar niet lang meer. Moeten jullie eigenlijk niet al lang thuis zijn?”

De jongens vertellen hoe ze hier verzeild raakten. „We zijn nu toch eenmaal laat. Een kwartiertje haalt niets meer uit. We helpen zoeken.”

Buurman Van Tellingen loopt in het midden. Hij laat het licht links en rechts schijnen. Opeens bukt Pim zich. Hij ziet iets glinsteren.

„Ja, ik heb het, ik heb het,” roept hij.

„Ja, warempel. Hoe is het mogelijk! Jongen, bedankt hoor. Wat fijn dat ik het terug heb. Ik had het nog maar pas, zie je. 't Zou jammer geweest zijn als ik het kwijt was. Kom, dan gaan we gauw naar huis. Waar zijn jullie fietsen?”

De jongens rennen terug om hun fietsen te halen. Het pad is mul en ze moeten oppassen niet te vallen.

De buurman wacht al met de fiets aan de hand tot ze terugkomen.

„Ik zal jullie thuisbrengen,” zegt hij.

Hij fietst voorop. Geert sluit de rij en denkt: Ik ben blij dat buurman ons thuisbrengt. Vader zal vast erg boos zijn omdat we zo laat zijn.

Ze zijn al gauw op de grote weg, en dan is het nog maar een klein eindje. De boerderij kunnen ze al zien.

68

eerst verstoppen achter die lage dennen. Kom,” fluistert Geert. „Vlug,” hijgt Pim opeens. „Het licht komt deze kant weer op.” Haastig laten de jongens zich in de heidestruiken glijden.

„'t Is een man, zie je hem?” fluistert Pim.

Ja, 't is een man. Hij heeft een lantaarn in zijn hand. Daarmee schijnt hij over de grond.

„Wat wil die man?” fluistert Geert.

„'t Is misschien wel een inbreker, die zijn buit hier in de buurt wil verstoppen,” zegt Pim.

De man is nu vlak bij hen. Hij ziet hen niet.

Als hij nog maar enkele meters van hen af is, draait hij zich om en loopt terug langs het smalle pad naar het hunebed.

De jongens zijn overeind gekomen. Voorzichtig op handen en voeten kruipen ze achter de man aan.

De man loopt het hunebed voorbij. Opeens is het licht verdwenen.

„Kom, we kruipen onder het hunebed.”

Geert weet een plek waar je er gemakkelijk in kunt kruipen. Het is aardedonker daarbinnen. Ze kijken door een spleet.

De man is er nog. Hij loopt rondom het hunebed en schijnt met zijn zaklantaarn op de grond. Het licht schijnt nu en dan zelfs een beetje naar binnen.

De man komt heel dichtbij. Het licht van de lantaarn valt soms op zijn gezicht, zo diep bukt hij zich. Geert slaakt opeens een gil. Dan begint hij heel hard te lachen.

De man heeft het gehoord. Hij gaat verschrikt rechtop staan.

„Buurman,” schreeuwt Geert.

De man kijkt zoekend om zich heen, maar ziet niets.

Nu herkent Pim de man ook. Het is de buurman van oom Arie en tante Truus. Maar wat doet die hier?

Hij kruipt achter Geert aan naar buiten. Ze lopen om het hunebed heen. Nu ziet buurman Van Tellingen wie het zijn.

„Hé jongens, wat doen jullie hier? Waar komen jullie zo gauw

67

Moeder staat hen al op te wachten. Het licht valt door de open deur naar buiten. Ze probeert de donkere weg af te kijken.

Ze is blij als ze de jongens en de buurman ziet. Er zal toch niets gebeurd zijn? Ze moet opeens denken aan die keer toen Pim bijna verdronken was.

De buurman vertelt haar hoe goed de jongens hem geholpen hebben. Hij moet binnenkomen om een kop koffie te drinken. Oom Arie moet hartelijk lachen als hij het verhaal hoort van de „dwaallichten”.

„Ha, ha, ha,” schatert hij. „Dwaallichten bestaan niet, jongens. Jullie zijn nog even dom als de mensen van vroeger. Ha, ha.”

Het wordt nog een gezellig halfuurtje daar in de grote kamer van de boerderij.

Pim denkt: Wat zal ik dit allemaal missen als ik terugga naar Amsterdam. Hij verlangt ook wel weer naar moeder en naar de zusjes. Het is al zo lang geleden sinds hij ze voor het laatst zag.

„Nu jongens, naar bed. Het is de hoogste tijd.”

Geert probeert nog of ze niet even mogen ophijven. 't Is nu juist zo gezellig. Maar zijn vader wijst naar de slaapkamer. Meer hoeft hij niet te doen. Geert begrijpt wel dat er niet meer te zeuren valt.

Ze zeggen welterusten en verdwijnen.

69

Hoofdstuk 12

„Zullen we een eind het bos ingaan?” vraagt Pim. Hij heeft zin in een lange wandeling. Morgen moet hij alweer weg. De tijd dat hij nog in Drenthe zal zijn, is zo voorbij. Hij wil er zo lang mogelijk van genieten.

„Best. Ik heb er ook wel zin in,” antwoordt Geert.

Ze gaan naar tante Truus, die in de keuken bezig is, en zeggen wat ze van plan zijn.

„Niet te laat voor het eten, hoor,” roept ze hen nog na.

Pim is wat stiller dan anders. Geert merkt het. Hij geeft hem een duw en zegt: „Hé, meesterdromer, waar denk je aan? Je zegt niets. Je bent ook gezellig!”

„Wat moet ik zeggen?”

Geert haalt zijn schouders op. „Morgen ga je alweer weg, hè? Vind je het fijn dat je weer naar je huis gaat?”

„Ik liep er juist over te denken. Eigenlijk weet ikzelf niet goed of ik nu blij ben of verdrietig dat ik naar Amsterdam moet. Ik verlang wel weer naar huis, maar hier is het ook fijn.”

„Ja, wat hebben we samen een plezier gehad, hè! Ik ben blij dat jij er in de vakantie geweest bent. Anders zou ik me vast verveeld hebben.”

„Ik had niet gedacht dat ik het hier zo fijn zou vinden. Weet je, toen mijn moeder mij vertelde dat ik naar Drenthe moest, vond ik het helemaal niet leuk. Toen wou ik veel liever in Amsterdam blijven. Maar dat wilde moeder niet. Ik wist helemaal niet hoe jullie er uit zagen! Daarom vond ik het ook wel een beetje griezelig. Jullie waren dadelijk zo aardig voor mij. Nu heb ik

70

„Meenemen?” vraagt Pim. „Ik kan toch zoveel niet dragen?”

„O, jawel, hoor. Wij zetten je hier wel in de bus en in Amsterdam word je toch wel van de bus gehaald? Je kunt alles dus gemakkelijk meenemen.”

„O, dank u wel. Moeder zal er wel erg blij mee zijn.”

Na het eten gaan de jongens eerst de aardappelen halen. Een zak vol. Ze kunnen hem haast niet dragen. Ze hijgen en puffen en zetten hem steeds even op de grond neer om uit te rusten. Jongens, dat kost inspanning!

Pim ziet zich morgen al in Amsterdam met twee zakken en een koffer. Een mooi gezicht zal dat zijn. Opeens proest hij het uit en laat pardoes de zak vallen. Geert krijgt hem op de voet en geeft verschrikt een kreet van pijn.

„Jij bent ook lollig, hoor,” bromt hij.

Als ze eindelijk thuis zijn, geeft tante Truus ze een tweede jutezak.

„Daar doen jullie maar appels en peren in. Als er niet genoeg onder de bomen liggen, schudt je ze er maar af,” zegt ze.

De zak is gauw gevuld.

Nu moet Pim zijn naam en adres op een paar kaartjes schrijven. Die binden ze aan de zakken.

„Ziezo, dat komt wel over,” zegt tante Truus goedkeurend. „Ik zal alvast maar Pims koffer gaan inpakken. Dan hoeft dat morgenochtend niet allemaal meer. Om acht uur moet je al bij de bus in Schoonoord zijn!”

De rest van de dag lopen Geert en Pim zich wat te vervelen. Ze hebben weinig lust om iets te ondernemen.

Pim is blij dat het ten slotte bedtijd is.

Het is nog vroeg in de morgen. Oom Arie en tante Truus, die juist terug zijn van het melken, zitten samen met Pim en Geert aan de ontbijttafel.

Als ze allemaal klaar zijn, bidt oom Arie hardop.

72

helemaal geen spijt dat ik hierheen moest. Ik zou best het volgende jaar weer bij jullie willen komen.”

„O, dat mag vast wel van moeder.”

Al pratend komen de jongens bij de Kibbelkoele.

„Kijk, jò, daar ben jij bijna verdronken.”

„Ja, laten we maar doorlopen.”

Pim vindt het helemaal niet leuk daar door Geert aan herinnerd te worden.

Ze lopen langs de plekjes die Pim de laatste maand zo vertrouwd zijn geworden. „Wat is het hier toch mooi,” zegt hij.

Dit alles zal hij voorlopig niet weer zien. De bus vertrekt morgenochtend al op tijd.

Als ze tegen twaalf uur thuiskomen, heeft tante Truus het eten al bijna klaar.

„Het is vanmiddag de laatste keer dat je hier warm eet. Morgen kun je weer thuis eten, Pim. Vind je het fijn?” vraagt tante Truus.

Pim haalt zijn schouders op. Iedereen praat over het naderend vertrek. „Het was hier fijn bij u, tante Truus,” zegt hij dan.

„Nou jò, ik ben blij dat je het naar je zin hebt gehad. Je moet hier 't volgende jaar maar weer komen. Je moeder zal ook wel blij zijn als je er weer bent. Straks kent ze je niet eens terug. Zo bruin ben je geworden. Je wangen zijn veel dikker dan toen je kwam.”

Ze schikken zich aan tafel.

Tante Truus heeft Pims lievelingskostje gekookt. Peertjes! Heerlijk! Pim smult.

Tante Truus zegt: „Jullie moeten straks eens onder de bomen kijken. Pim moet maar een grote zak appels en peren meenemen naar huis.”

„Ja,” zegt oom Arie. „Ik heb al wat aardappelen gerooid. Ze liggen nog op het land. Geert en Pim moeten ze straks maar opzoeken. Dan kan Pim er ook een zak van mee krijgen.”

71

„Here, wij danken U dat Gij Pim hier hebt gebracht en hem een fijne vakantie hebt gegeven. Gij hebt hem bewaard en gered toen hij bijna verdronk. Wilt Gij hem ook veilig terugbrengen bij zijn moeder en zusjes. En wilt Gij hen ook allen zegenen.”

Pim is er ontroerd van dat oom Arie voor hem en voor zijn moeder en zusjes heeft gebeden.

Na het bidden blijft het lange tijd stil.

Dan zegt oom Arie: „Pim, ik breng je met de auto naar Schoonoord. 't Werk op het land wacht wel even.”

„Mag ik ook mee, vader?” vraagt Geert.

„Natuurlijk jò.”

Tante Truus haast zich om nog vlug een paar dingen in Pims koffer te stoppen.

„Hebben we nu alles? Je tandenborstel?”

Oom Arie heeft de auto al voorgereiden en de zakken in de kofferruimte gedaan.

Dan neemt Pim afscheid van tante Truus. Ze geeft hem zo maar een zoen. „Dag jongen,” zegt ze. „Kom volgende jaar maar weer, hoor.”

„Dag tante Truus en . . . eh . . . bedankt voor alles.”

„Ja hoor, jongen. Goede reis. Schrijf ons van de week nog even of je goed bent overgekomen. Daag.”

Ze blijft zwaaien tot de auto uit het gezicht verdwenen is.

In Schoonoord staat de bus al te wachten. De meeste kinderen zitten er al in.

Oom Arie loopt naar de chauffeur en vraagt of er een paar zakken mee kunnen voor Pim.

De chauffeur helpt om Pims bagage in de grote kofferruimte onder de bus te bergen.

Nog meer koffers komen erin.

Dan leest de domineesvrouw de namen van de kinderen die mee moeten op.

73

Ze zijn er allemaal. De bus kan rijden.
Pim geeft oom Arie en Geert een stevige hand en stapt vlug in de bus.
„Nog welbedankt voor alles, en tot ziens,” roept hij.
„Dag, dag,” roepen oom Arie en Geert.
De bus trekt langzaam op en maakt zich los uit de zwaaiende en narroepende mensen.
„Tot ziens in Drenthe,” hoort Pim nog.
Dan verdwijnt de bus om de hoek.

Hoofdstuk 13

Slechts één keer maken ze onderweg een korte pauze. Het gaat rechtoe, rechtaan naar Amsterdam. Het kan Pim en ook de andere kinderen niet gauw genoeg gaan. Ze verlangen weer naar huis.

Pim denkt: Zou moeder om twaalf uur bij het eindpunt staan? Hij heeft geschreven dat ze om ongeveer twaalf uur in Amsterdam konden zijn. Misschien zijn Elly en Ans er ook wel. Hoe zullen zij het hebben gehad in de vakantie? Wat zullen ze elkaar veel te vertellen hebben, straks als hij thuis is. Wat zal moeder opkijken van de twee grote zakken!

Eindelijk, eindelijk rijden ze Amsterdam binnen. Nu nog even en dan zijn ze bij het Centraal Station.

Hij ziet moeder al staan. Hij begint te zwaaien en te roepen. Opeens is het een geschreeuw van kinderen door elkaar. „Moeder, oma, vader, hela, Jantje!”

De kinderen, die de hele weg vrij rustig zijn geweest, zijn opeens uitgelaten van vreugde nu ze hun familie weerzien.

Het wordt een vreselijk gedrang wie het eerst uit de bus kan komen.

Pim holt op zijn moeder toe.

„Moeder...”

„Pim...”

Ze slaat haar armen om Pim heen en geeft hem een stevige zoen. Glinsteren er tranen in moeders ogen? Pim kijkt er een beetje beduusd naar.

Maar moeder lacht door haar tranen heen en zegt: „Pim, jongen,

74

wat ben ik blij dat je er weer bent! Laat me je eens goed bekijken. Wat zie je er gezond uit! Je hebt zo'n lekkere kleur gekregen en je bent ook dikker! Kijk, hier zijn Elly en Ans ook.” Pim geeft zijn zusjes gauw een vluchtig kusje. Hij houdt niet van dat gezoen op straat. Dan hoort hij een stem zeggen: „Dag Pim, wil je mij soms niet zien?”

„Hé, Koos, ik had je nog ontdekt, jò. Hoe gaat het wel met jou? Wat een boel mensen hier, hè.”

Hij kijkt eens lachend om zich heen. Het is hier veel en veel drukker dan in Drenthe. Hij is het drukke stadsverkeer niet meer gewend. Toch vindt hij het gezellig, al die drukte.

De bagage wordt uitgeladen en op straat gezet.

„Moeder, ik heb twee grote zakken meegekregen van oom Arie en tante Truus. Een vol appels en peren en een met aardappelen.”

„Nou jò, dat is niet gek.”

Als ze de grote zakken ziet, roept ze: „Hoe moeten we die thuis krijgen? Ik heb mijn fiets wel bij me, maar daar kan lang niet alles op.”

„O, ik ben ook op de fiets,” komt Koos gauw te hulp.

„Als jij helpen wilt alles thuis te krijgen, graag Koos. Zullen we proberen de zaak op te laden?”

Moeder en Koos nemen allebei een zak achterop. Het valt nog lang niet mee de zakken op de bagagedrager te tillen. Ze zijn zo zwaar, pfff.

Pims koffer zet Koos tussen het stuur en het zadel.

Pim en zijn zusjes helpen de zakken steunen. Moeder en Koos hebben grote moeite te sturen en de fiets niet achterover te laten kiepen.

Maar gelukkig is het niet ver naar huis.

Zonder moeilijkheden komen ze thuis.

Koos gaat dadelijk weer weg.

„Ik moet nodig eten, maar vanmiddag kom ik terug, hoor,”

76

roept hij nog.

Pim kijkt om zich heen. Wat is alles hier anders dan in Schoonoord! Alles is hier zo vertrouwd! Hij is blij dat hij weer thuis is. Moeder heeft de zakken vlug opengemaakt.

„O, geweldig, geweldig. Wat heerlijk, al die appels en peren!

Wat een grote zak aardappelen! Daar kunnen we nog lang van eten. Wat een lieve mensen zijn dat, die familie Woelders! Ik zal ze vanavond nog een bedankbrief schrijven. Ze hebben zo goed voor jou gezorgd en ze hebben je zoveel meegegeven.”

Elly en Ans willen wel dadelijk een grote appel uit de zak pakken. Maar dat wil moeder niet.

„Straks, na het eten, meisjes. Toe Pim, vertel eens hoe je 't gehad

77

hebt. Je schreef maar zulke korte briefjes.”
Dan slaat Pim aan het vertellen. Over alles wat hij beleefd heeft.
Over het zwemmen in het gevaarlijke water zwijgt hij maar
liever. Dat zal hij later wel eens vertellen.
Moeder heeft de tafel gedekt. Ze heeft voor een extra lekker
maaltje gezorgd. Het is ook feest dat Pim terug is.
Pim heeft honger na de lange reis en is blij dat moeder hen
aan tafel roept.
Ze vouwen hun handen en dan doet moeder iets wat ze bijna
nooit doet. Ze bidt hardop. Ze dankt God voor al zijn zeg-
eningen. Ze dankt Hem dat Hij Pim gezond bij hen allen heeft
teruggebracht.
Pim moet eens flink slikken.
Wat is het goed om weer thuis te zijn!